

Huzuhuzu we à?

alǒ

Đyón?

Biblu WayWema ɔtɔn

Togan sin gbeɔiɔe

Biblu WayWema ɔtɔn ɔ, sinsenzɔ Biblu tɔn e ma nɔ ba lè à é dè wè. Nũ taji e jí é nɔ sɔ ayi dɔ é wè nyí ten enteneti tɔn le kpo wema dijitalu le kpo dɔ . Azɔɔsa Nũnywe Biblu Tɔn Tɔn Dò Togudo. Nũ e gbé nya wè IBKI dè é wè nyí ɔ meɔebũ e dɔ jlɔ é ni ɔ Biblu kplɔnkplɔn le . dɔ nũ gègè kpinkeɔn dɔ Mawu kpo jlɔ Tɔn kpo wu me. Azɔmevi le dɔ na yi Institut ɔ bo na ɔ kúnnuɔewema dè alɔ . diplôme. È sixu kplɔn nũkplɔnme ene le dɔ Enteneti jí alɔ dɔ azɔɔsa le me, gbɔn Zoom jí, yí ye dɔ alokan jí, sé ye dɔ e-mail jí, . e è zín é, alɔ me ɔkpo ɔkpo, gbèta le, alɔ sinsen le nɔ zán dɔ wendagbejjilazɔ yetɔn me. IBKI nyí tutoblonunu e è yí gbè na é dè à .

Mí dɔ wusyen lanme nú we ɔ a ni kplɔn Biblu towe bo na dɔ tuùn lee nũ e è ɔ dɔ nũkplɔnkplɔn ene le me é alɔ nũ e è ɔ dɔ Biblu ɔebũ me le é sɔgbe gbɔn é . jɔten ɔevo. "Commentaires" e è nɔ xlé dɔ nũkplɔnkplɔn Institut International de la Connaissance Biblique (IBKI) me le é wè nyí . linlin me e wlan wema ɔ le é alɔ me e xò ye kplé le é tɔn. Hwehwe ɔ, linlin le nɔ ɔ ten dɔ kplɔn nũ e è nɔ sè le é, video le kpo wema le kpo me, mɔjen é nɔ lé nyí gbɔn é . dɔ tinme Biblu tɔn le ɔhun; bɔ, dɔ nũkplɔnme wenjlatɔ le, sinsenzɔwatɔ le, pastɔ le, vɔsanúxwíemawutɔ le kpo kplɔnyiji-alavoní le kpo tɔn me.

A dɔ na nɔ gbéjé nũ e me ene le ɔ le é, linlin yetɔn le kpo nũkplɔnme yetɔn le kpo bí kɔn hwebĩnu dɔ azɔ towe wè é nyí ɔ a ni ba, tunwun jlɔ Mawu tɔn bó bló.

Bo na dɔ tuùn ɔ nũkplɔnme ɔebũ nyí nugbɔ à jí hũn, xà liledɔgbeɔevome Biblu tɔn vovo le, bo kɔn xókwintintɔ Biblu tɔn le kpo xókwintínwema Biblu tɔn le kpo dɔ . kplɔn tinme xókwín alɔ xógbe e è ma tuùn à le é tɔn. Mi ɔ miɔée dɔ tinme xógbetintɔnwema ɔebũ tɔn wu, dɔ xógbetintɔnwema le nɔ na . tinme xókwín le kpo xógbe le kpo tɔn sín gbè nukɔntɔn ɔ me kaka je lee è nɔ zán ye gbɔn dín é jí.

Tinme xókwín le kpo xógbe le kpo tɔn nɔ huzu dɔ hwenu e dɔ yi yi wè é. Gɔ na ɔ, è sixu lile xókwín Glekigbe tɔn gègè dɔ xókwín ɔkpo me, . e sixu hen tinme nukɔntɔn ɔ gblé é.

A ni jó Mawu dɔ bonu é ni xlé ali we dɔ Xó Mímé Tɔn Biblu ɔ kpinkeɔn me.

IBKI nɔ na gbè bɔ è nɔ yí nũkplɔnme yetɔn le bí mlémlé bo nɔ lé dè ye tɔn nú nũ e ma nyí ajɔwiwa tɔn à le é. Sè è sixu má vɔhu ɔ, è ka na sà, ɔyo, alɔ yí akwe dɔ wema le alɔ nũkplɔnkplɔn le me à.

Randolfu Dunn, Gǎn

Kàn nũ byɔ mí: info.IBKI.glensigbe@gmail.com

Enteneti tɔn: IBKI-Glensigbe.html

Huzuhuzu we à? alǒ Vǒ?

Hlandǒlf Dunn

Wemata 1gǒ ǒ

Gbeta Huzuhuzu Tǒn

Fífá 1517 – 1648 H.M.

Ɖò 1118 kpo 1518 kpo vlame ǒ, Katolika le kpo Axǒsu Allemagne tǒn kpo nǒ dǒ yedée (é nǒ sín me e dǒ ace kpa we é wu) bo nǒ hu Klisanwun le dǒ nǔdǐdǐ yetǒn wu lee è nǒ mǒ ye gbǒn é. Me 4 000 mǒ (ye bǐ we dǒ Elǒpu Tentin tǒn [alsace-Lorraine e dǒ Allemagne tentin é lǒ d'eme]) kú dǒ yadonume e è mǒ dǒ xwè kanweko ene ene le vlame é wu. Ene wu ǒ, sinsen ene le e dǒ Alsace-Lorraine é we dǒ hlǒnhlǒn e zǒn bǒ Martin Luther klán gbè xá sinsen Katolika tǒn é sín akpáxwé dǒ. Luther na ko sè nǔkplǒnme yetǒn le kpǒn ǎ, amǒ, é gbé lee Sinsen Katolika tǒn hu Klisanwun le gbǒn é. Nugbǒ ǒ, sinsen Katolika tǒn tle lin dǒ Luther “dǒ kancica syensyen dǒ me xá sinsen gǔfǒntǒ e dǒ Alsace, (Alsace sín xá dǒ) le é.” É dǒ mǒ cǒ, Katolika kpo Protestant kpo bǐ doya nú sinsen Anabaptiste tǒn e dǒ Elǒpu le é.

Pápa Renaissance tǒn le nyí gbǒtǒ gbè ǒ tǒn e è tuǒn ganji le é. Nǔnyanyawiwa dǐ simony, hennumǒ metǒn zunzun, kpo akwe zinzan ze xwé wu kpo fǒn bo dǒ jijeji we. Nǔnyanyawiwa [è sixu xǒ akwe dǒ] kpo nǔblǐblǐwiwa kpo we gǒ Sinsen Katolika tǒn me. Indulgences sísá nyí nǔwiwa e ma nyǒ ǎ é dǒ tawun, dǒ é nǒ wà nǔ dǒ hwǒskǒ me gbigbǒ tǒn nugbǒ ǒ kpo gbezán metǒn dǒgbe hugǎn kpo wu. Hwe dǒkpo ǒ nu ǒ, sinsen-biblo e me le nǒ yí wǎn na é sín dǐdǐkpo nǔgbo nǔgbo dǒ tǒn bo zǒn bǒ vogbingbǒn e dǒ nǔ e togun ǒ dǒ nukún é kpo nǔwukpǐkpé e ye dǒ bo na sú hudo gbigbǒ tǒn le sín dǒ é kpo tentin é lé jeji.

Matini Lutée (Xwè 1483 je 1546)

Me dǒdǒe je nukǒn nú Martin Luther dǒ gbigbǒ lixo le é dǐ sunnu .Jaan Wiklif (1328 je 1384) kpo .Johanesi Husi (1369-1415), ee ko tenkpǒn bo na jla sinsen [Katolika tǒn] dǒ dǒ ali dǒkpo ǒ nu é. Ɖò 1517 ǒ, Luther xǒ hwǐ dǒ .Nǔkplǒnme Kanwe-Atǒn hǒn e è nǒ ylǒ dǒ .Sinsen Mededǒvo le Bǐ Tǒn , dǒ Witǒnbeqǐ e nǒ nyí tavo e jí è nǒ wlan nǔ dǒ bo nǒ jla nǔ e kúnkplá wemaxǒme dǒxǒ le é dǒ é.^[1]Nǔ e è na dǒ xǒ dǒ jí-ǒ na dǒ gbé Sinsen ǒ kpo Pápa kpo le é ne. Nǔ e jí è dǒ xǒ dǒ hugǎn le é we nyí nǔ e è nǒ wà bo nǒ sà hwǒskǒ me é kpo tuto e Sinsen ǒ nǒ xwedǒ dǒ .hwǒskǒ me .

fon.Wikipédia

Ɖò 1520 ǒ, Luther dǒ akpomewema atǒn tǒn bo ye .

dǒ. Tinme nǔnyanyawiwa Hlǒma tǒn le .

b. É byǒ dǒ è ni jla walǒ dǒgbe le kpo nǔkplǒnme le kpo dǒ .

c. É tǒn ahwan sakramenu le, nǔ e nǒ huzu lanme nú me é kpo sinsen mímé le tǒn kpo dǒ le .

d.É tedǒ jí dǒ Biblu kedǒ we nyí ace quodoqodo tǒn e Klisanwun dǒ dǒ na dǒ é .

Ɖo Ɖǒxǒme ǒ, Ɖǒxǒme ǒ.com/nukplǒnme/nukplǒnme03.htm

Luther yí gbè nú .1-- "Nuḍe ma nyi .*ḍí xwi xá*Nūwlanwlán ḵ wε nyí .*ḍó*Nūwlanwlán ḵ, kpo Nūwlanwlán ḵ kpo nú .é."

LINLIN ĐO .Al Maksi Đide #401, 30 juin 2009 sin wikisource.org/wiki/
AnteNicene
_T3 lε/Wema_III//Apologique Le Chaplet, _alđ_De_Corona/Wemata_II

Luther nyí awěxome ḍé [é hwe bí ḵ, ḍò Allemagne]. Hwenu e é ḍó "sinsen" tɔn ayí ḍò 1520 é ḵ, Katolika lε tuùn ḍḵ emi ḍó tagba ḍé. È wà nū nyi ḍò bo xò sinsen Anabaptiste tɔn lε kplé xá ye. Katolika lε ḍḵ wezun kan wε kpodo xesi kpo, bo ḍḵ mε bi hu wε (Klisanwun lε kpodo protestant lε kpo). Katolika lε sḵ nɔ kpé Klisanwun lε huhu wu lee è mɔ ye gbɔn ḍò manywe mε é ä; din 3, è nya yě nūgbó nūgbó. ḍò Alsace-Lorraine keḍe ḵ, ḍò hagbě 100 000 mḵ mε ḵ, è ḍó 42 000 mḵ zo ḍó ye jó sinsen Klisanwun tɔn ḍó bo yí sinsen Katolika tɔn ä wutu. Mεhuhu ene je ḍò 1525 je 1536 mḵ. Ninɔmε lε cí mḵ ḍò fí bí. ḍò 1595 ḵ, Klisanwun e ḍò Alsace-Lorraine lε é nyí 1 000 kpowun. Agun gègè ko kú. Agun e ḍò Moravie lε é sín hagbě lε hwe tawun có, ye kpéwú bo hɔn yì Hongrie, Pologne, Ukraine kpo Crimée kpo. ḍò 1799 ḵ, Eulogius Schneider (vɔsanúxwlé mawutḵ katolika tɔn ḍé) gbò ta mε e kú ḍó nūḍiḍi yetɔn wu lε é atɔn gudogudo tɔn lε, ḍó ye ḍ'ab ḍò ahwan e è fun xá Napoléon é mε ä wutu. (è ḍè sín .
Marvin Howard)

Nū e mε é tɔn kɔ ḍó é wε nyí ḍḵ è ko ḍibla sú kún ḍó nú sinsen ḵ ḍò Elbpu.

Ulric Zingli(xwe 1484 je xwe 1531 mε)

Huzuhuzu e ḍò Suisse é je nukɔn ḍò Zurich ḍò vɔsanúxwlé mawutḵ Ulrich Zwingli sín nukɔn. Erasme kpo gbetḵ-nyinyi Klisanwun tɔn kpo ko wà nū ḍó Zwingli wu. É wá ḍó nukúnnumɔjenūmε wendagbejjila tɔn ḍé ḍó Klisanwun-nyijetḵ lε wu gbɔn Biblu kplɔnkplɔn tɔn kpo kancia e é ḍó xá Lutheran lε é kpo gblame. ḍò azɔn nukɔntɔn ḵ Kɔnyásun 1519 tɔn gbè ḵ, é je xóḍiḍḵ e kúnkplá Alexwíí Yɔyḵ ḵ é xwlé mε jí nú xwé 6, bɔ ene sísé toxo ḵ sín hagbě alixlémetḵ lε kpo togun Zurich tɔn kpo bɔ ye bló huzuhuzu lε. Lee mε lε yí gbè nú Akpáxwé Kandé-Tenwe e é sɔnū na bo na ḍó ḍḵ xó d'εji ḍò agbawungba xá afɔsḵḍótetḵ pápa tɔn ḍé ḍò 1523 é xlé ḍḵ mε lε yí wɔn nú tuto tɔn. É byɔ ḍḵ è ni ḍè sén .Mísa (bɔ è sḵ Aklunɔ sín Nūḍuḍu nūjledonūwu tɔn ḍé ḍó ḍyɔ na) , mεḍéekannuninɔ ḍò yehwengán lε sín ace gl3, kpo huzuhuzu e è na bló ḍò toxo-acekpikpa ḵ mε é kpo, bɔ vɔsanúxwlé mawutḵ lε kpo hwedḵtḵ Klisanwun lε kpo bí na nɔ xwedó jlḵ Mawu tɔn.

mb-

soft.com/di/txn/dyɔdyɔ.htm

É tɔn ahwan aca nublábá tɔn ḍò Kalentu hwenu, nūagɔwaxáme e ḍò sinsengán lε mε é, alɔwliwli sinsengán lε tɔn sù, bo lé tɔn ahwan ḍiḍe lε zinzan ḍò sinsenɔ lε mε. mε ḵ, mε mε

Zwingli hen ḍ'ayi mε ḍḵ .*nū ḍebūz*"è ma ḍegbe alḵ kplón mε ḍò Alexwíí Yɔyḵ ḵ mε ä ḵ, é ḍó na nyí nūḍe ä .è *gbé*." LINLIN Lε .Al Maksi È ḍè xójlawema #401, 30 juin 2009 sín

T3_Nícenu_T3 lε/
Wema_III//Apologie/Le_Chaplet,_alđ_De_Corona/Wemata_II

Huzuhuzu Đaxó

1Kpón thebiblewayonline.com jí bo kplón Nūwlanwlán lε sín Nūwlanwlán lε.
2Kpón ten enteneti tɔn elb jí - Nūwlanwlán lε sín xóḍiḍḵ.

Běšín Suisse kpo Allemagne kpo ɔ, Huzuhuzu Ðaxó ɔ jì me gègě .Anabaptiste gběta le gbɔn fí bǐ . Elɔpu . Ðò hwenuxó me ɔ, me e nɔ bló huzuhuzu ðaxó le é nɔ w'azɔ kpo nyikɔ vovo le kpo.

Nɔví le aló Nɔví Suisse tɔn le – gběta dé we bo nyí .wendagbeijilatɔ ðaxó ðaxó le me e xwedó è dò bǐběme é . Ulric Zingli unZurich , amɔ, dò nukɔnme ɔ, é je tutoblonunu e è nɔ yɔ ðin dɔ .Anabaptem . Ðò 1525 ɔ,Felisi Manzi ,Kɔnrad Glěbeli ,Jozevu Blaɔɔki, bɔ me ðevo le dó gběta yɔyɔ dé ayí, bɔ ye gbé . yɔkɔvu le sín baptem bo jla nǔ e Nɔví le nɔ dɔ dɔ é nyí Klisanwun-nyijetɔ nugbò ɔ é. È jinɔn .Sola Scripture [wemafɔ ðokpo géé] ɔ, Nɔví Suisse tɔn le dɔ dɔ dó Biblu kún dɔ baptem yɔkɔvu le tɔn xó ó wutu ɔ, sinsen ɔ kún dó na wà mɔó. Ené gudo ɔ, Ulrich Zwingli gbé xó ené. Ené wu ɔ, hwegbe dé tón dò agbawungba, bɔ hwedɔɔsa ɔ yí gbè nú linlin e Zwingli dó é. Ené zón bɔ Nɔví Suisse tɔn le huzu kristalu, bɔ ené zón bɔ me ðevo e nɔ bló huzuhuzu le é bǐ kpo Sinsen Katolika tɔn kpo doya nú ye.

É dò taji dɔ è ni tuùn dɔ Protestant le we doya nú Anabaptiste le je nukɔn dò Zwingli sín ace gló. Ye fín dò wunzen tɔn me dò toxo tɔn me, bo nyí ahwanvu tɔn d'ayí. Vlafo é dɔ xesi dɔ Protestant-sinsen sín liledógbedevome e dò kpó le é gègě tǐn bɔ é na wà nǔ dó ali e nu é na bló huzuhuzu ðebǔ dè é wu bɔ è sɔ sixu jla dó ă. Vlafo... amɔ, nǔ ðebǔ sixu jla nǔwiwa tɔn le dó ă. É dó tó hwedɔtɔ ɔ tɔn; é we nɔ kpé nukún dó Huzuhuzu ɔ wu. Hwedɔɔsa ɔ dɔ dɔ baptem vó bló nú me nyí hwehuhu ðaxó dé, ené wu ɔ, mi nú mǐ ni bló bɔ è na xwedó sén ené.

Felix Manz huzu Anabaptiste nukɔntɔn e kú dó nǔdidi tɔn wu é dò 1527, xwè wǔ klewun dé gudo e Luther té nǔkplɔnme tɔn le dó jǐ é. É kú dò tɔsisa ɔ me dò Zurich tentin tɔlɔ. È xò Anabaptiste ðevo le aló nya ye. Nǔ ené le wá huzu nǔ e è nɔ wà dò xá Protestant le tɔn me é.

Ðó acekpikpa le dò ya dó nú ye we wutu ɔ, gègě Anabaptiste ené le tɔn gosin Suisse bo yì tò e sɛkɔ ye le é me. È wá yɔ Nɔví Suisse tɔn dé le dɔ .Mennonite le dò meklánklán 1693 tɔn gudo ɔ, gbemaðokɔ dé tón dò .Jakɔbu Amani kpoHans Reist gběta le me.

fon.Wikipédia.org/Wiki/Nɔví_Suisse tɔn le

Mennonite le - sinsen-núkplɔnme Anabaptiste tɔn dé we bɔ è nɔ yɔ e dɔ Flisi-nu ɔ, Menno Simons (1496–1561). Nǔkplɔnme Mennonite le tɔn jinɔn nǔ e ye dɔ nǔ na dò azɔ e Jezu Klisu wà é kpo sinsenzɔ tɔn kpo me é jí, bɔ acekpikpa Katolika Hlɔma tɔn kpo Protestant tɔn kpo vovo le na bo dò ya dó nú ye we ɔ, ye hen dó ayi me kpo jidiðe ðaxó kpo. Me gègě fun ahwan ă, loɔ, ye gán gbɔn hinhɔn yì tò e sɛkɔ ye le é me, fí e xwédo e dò ace kpa we le é nɔ yí gbè nú nǔdidi syensyen e ye dó dó baptem mexomɔ le tɔn wu é gblame é.
mennonite

Hutérite le – ye dó tógbó ðokpo ɔ xá Anabaptiste le, gó nú Mennonite le kpo Amish le kpo bɔ lee é na bɔ d'ewu gbɔn é ɔ, ye dó nǔdidi kpo nǔkplɔnme ðokpo ɔ le kpo gègě. Hutter-nu le gbɔn vo dò akpáxwé taji ðokpo me: ye dɔ nǔ dɔ nǔðokan yetɔn le dó na má dó kpó lee Klisu kpo Mesédó Tɔn le kpo xlé gbɔn é, bɔ è lé jladó dò nukɔnme bo tinme dò Mesédó le sín Wema me.

Hutterites.org/Hutterites sín Tan/index.htm

Amici - Amish sín gběta ɔ gosin kpléklé xwè kanweko 16gɔ ɔ tɔn e è nɔ yɔ dɔ .Nɔví Suisse tɔn le alóAnabaptiste le , kpo akpáxwé dé kpo dò .Huzuhuzu Ðaxó .Anabaptiste tɔnme tɔn we nyí "me e nɔ lé le yehwesin nú me é"; xógbe e è nɔ zán dó dɔ xó dó me ðeðee ko bló baptem dò vǔ le é wu, bo ka wá yí gbè nú nǔdidi dé dò nukɔnme é .

dò "Iehwesin nùdítì tòn" me bɔ ene wu ɔ, è le yehwesin nú ye dɪ mexo nùdítì le dɔhun. Amish sín gbèta ɔ yí nyikɔ tòn sín Jakobu Amann (cɔwè 1656 meɔ1730), ee dɪ nǔ dɔ Mennonite le dò zɔ yì we sín nǔkplɔnme 1730 tòn le jí é. Menɔ Sinmɔns kpo Mennonite 1632 tòn kpo Dordrecht sín Nùdidi Didi . . Amish le dɪ Anabaptiste Suisse tòn le dɔhun ɔ, yadonume gbakpé Alsace tò ɔ bí me. Wikipedia.org/wiki/Amish#Tan

Amɔ, Me e nɔ bló huzuhuzu dɔxó le é alò Anabaptiste ene le nɔ yɔ yedée dɔ: Nɔví léé mi; kpo Nùdítì le kpo Klisanwun le .

Dò 1524, hwenu e hwedidɔ e dò Zurich é kɔ dò xóxó we é ɔ, Balthasar Hubmaier (ee nɔ nɔ Katolika sín ayíkúngban jí é) dè xota gègè tón bo nɔte nú sinsen-núkplɔnme tòn. È dè dèdèe dò dò le é sín Estep gón:

1. Nùdidi keɔ we nɔ zón bɔ mí nɔ nyí me mímé dò Mawu nukɔn.
2. Nùdidi éné ɔ, nǔbláwǔkúnúme Mawu tòn e é dɔ xlé mí gbɔn vídɔkponɔ tòn sín vǔsánú me é sín tunwunnúme we é nyí. Klisanwun adingbannɔ le bí we dò nǔ ene me ǎ, dó ye dó nǔ dɔvo ze nǔdidi hwexónu tòn dɔ wu ǎ.
3. Nùdidi mɔhun sixu nɔ mǔ ǎ, loɔ, é dó na tón dò kúdónúme Mawu tòn me, bo na lé tón dò wanyiyi nɔví nɔví tòn sín azǔ alɔkpa alɔkpa le bí me. Ene wu ɔ, è na gbé sinsen sín nǔwiwa vǔtì le bí, dɪ zogbén le, dɔkɔdɔkɔ le kpo sin mímé ɔ kpo.
4. Azǔ éné léé dɔkɔpónɔ géé we nyí nǔ dɔagbe e Mawu zón mí léé bɔ éné léé dɔkɔpónɔ géé we nyí nǔ nyanya e é gbé é.
5. Mísa ɔ, vɔsisa we ǎ, loɔ, kú Klisu tòn flínflín we. Ene wu ɔ, é nyí vǔ nú mekúkú le alò me e dò gbè le é ǎ...
6. Hwedebǔnu e è na bló flínflín ɔ é ɔ, è dó na jla kú Aklunɔ tòn dò togun ɔ sín gbè me. . .
7. Lee Klisanwun dɔkɔ dɔkɔ nɔ dɪ nǔ nú édée bo nɔ bló baptem gbɔn é ɔ, mǔ dɔkɔ ɔ we me dɔkɔ dɔkɔ dó na kɔn bo dɔhwe gbɔn Nǔwlanwán le jí dɔ pastɔ tòn we na e nǔdudu kpo ahan kpo sɔgbe à jí. Ritchies.net/p4wk4.htm.

Dò février 1527 ɔ, Michael Sattler e nyí Anabaptiste Suisse tòn dɔ é kpo me dɔvo le kpo dè wema Schleithem tòn tón. Nǔ taji e d'eme le é we nyí:

1. Nùdítì le keɔ we è dó na bló baptem na. Yehwesin yɔkɔvɔ le tòn, "nǔ e nyla hú bí bo lé nyí nukɔntɔn nú pápa é" ɔ, è dó na wà ǎ.
2. Sinsen e dò xá ɔ me le é dó na nɔ xwedó "ban" [e è dè me sín agun me alò è na dè me sín agun me é] dó me e je hwehuhu me le é wu, dò akpágbánúme medesunɔ tòn nukɔntɔn kpo wegɔ ɔ kpo gudo.
3. Nùdítì e ko bló yehwesin le é keɔ we è dó na gbà wǔxúxú kpo véen ɔ kpo na, me dɔvo le ǎ.
4. Klisanwun nugbo le dɔ na nɔ vo nu gbɔ ɔ sin tutome, kaka je "amisa yiyi", akpádido, hwí, kpodò dɔvo le kpo me.
5. Lengbǔnyitì le dó na dò lengbǔkɔpó ɔ me, bɔ ye na jla wendagbe ɔ, kpo nǔ dɔvo le kpo, bɔ agun ɔ na nɔ gudo nú ye. Enyi è dè pastɔ dɔ sín lengbǔkɔpó ɔ me ɔ, è dó na sɔ me dɔvo dó ten tòn me.
6. "Hwí" ɔ, é we nyí dɔ, hwedɔxɔsa abí acekpikpa ɔ, é dɔ Klísu sín nǔjɔnǔ me ǎ, bɔ è dó ná jó dó nú gbɔ ɔ bɔ é ná zán. Klisanwun le dó na nɔ jehun dó yedée jí alò huzu hwedɔtǔ ǎ, ye ka dó na lé zán hwí gbè ɔ tòn dó wà nǔ xá me e dò gbigbo lixo le é [acekpikpa e è nɔ doya nú dó sinsen e ma sɔgbe ǎ é me wutu é ǎ].

7. Klisanwun le dɔ na xwlé nŭ ǎ, loɔ, ɛɛn yetɔn ni nyí ɛɛn, bo éo yetɔn ni nyí éo.

Ritchies.net/p4wk4.htm

Ɖò azǎn 20gɔ Kɔnyásun 1527 tɔn gbè ɔ, Michael Sattler e wlan wema Anabaptiste .*Schlietheim sín hwediɔɔ*, bo acekpikpa Katolika tɔn sín hagbɛ́ le hu i. Axɔsu Katolika tɔn Ferdinand na bo tle ko ɔɔ sin me yiyi (“baptɛm atɔngɔ ɔ”) we nyí amasin ɔagbe hugǎn e nɔ ɔí xwi xá Anabaptisme é ɔ. È ko ɔɔ hwe nú Sattler ɔɔ è ni gbò ɔɔ tɔn, bo sɔ gan zozo le dó gbò lan tɔn, bo ene gudo ɔ, è na dó zo ɔɔ atín jí. Acekpikpa Katolika tɔn le dó me ɔɔveo le zo alǎ xò ye dó tɔ me. É cí ɔɔ Katolika le we yí wǎn nú zojiji, bo Protestant le ka yí wǎn na ǎ.

Gó nú nŭ e xó mǐ ɔɔ wá yì le é ɔ, akɔta Protestant le kpo Katolika le kpo bí we nɔ zán yadonume kpo nŭnyanyawiwa alɔkpa ɔɔveo le kpo. Estep lin ɔɔ gbetɔ́ afatɔ́n mɔkpan we kú ɔɔ Elɔpu ɔɔ xwè kanweko 16gɔ ɔ me, amɔ́, è na mɔ kén syensyen le gbetɔ́ ǎ.

Ritchies.net/p4wk4.htm

Ɖò klewun me ɔ, mǐ mɔ ɔɔ nú xwè 400 jeji ɔ, gbetɔ́ kɔɔɔ́ e gbakpé Elɔpu le é ɔɔ jíǎ bo na zán wemafo le keɔɔ bo na leko wá Mawu gón; é we nyí ɔɔ:

dé. Vaudenses le	- ɔɔ xwè 1179 mɔ́ me
b. Albijenu le	- 1200 mɔ́
c. Wicliffu	- Xwè 1328 - Xwè 1384
d. Hus	- Xwè 1372 - Xwè 1415
e. Chelcický	- Xwè 1374 - Xwè 1460
f. Luther	- xwe 1483 - xwe 1546 me
g. Zwingli	- Xwè 1484 - Xwè 1531
h. Me e nɔ bló huzuhuzu ɔaxó le é	- Xwè 1525

Nŭ ɔɔveo e ye bí ɔɔ bú é we nyí ɔɔ è doya nú ye bí. Amɔ́, ene ɔɔ na kpaca mǐ ǎ, ɔɔ Jezu ɔɔ nú ahwanvu tɔn le ɔɔ:

Sén ce ɔɔ́e: mi yí wǎn nú miɔ́e. Ényí me e nyí gbé ɔ tɔn léɛ gbé wǎn nú mi hŭn, mi flín ɔɔ nye we yé gbé wǎn ná je nukɔn. Ényí gbé ɔ tɔn we mi nyí ɔ, gbé ɔ ná yí wǎn nú mi me étɔn ɔɔhun. Nŭgbó ɔ, mi nyí gbé ɔ tɔn ǎ, lo ɔ, un cyán mi sín gbé ɔ me. Éné ɔ wú we me e nyí gbé ɔ tɔn léɛ gbé wǎn nú mi. Mi flín xó e un ko ɔɔ nú mi é: ‘Mesentɔ́ ɔɔbŭ nɔ hú gǎn gǎn tɔn ó. Ényí yé dó ya nú mi ɔ, yé ná dó ya nú mi lomɔ́. Ényí yé se tónú nú nŭkplɔ́nme ce ɔ, yé ná se tónú nú midɛɛ léɛ lomɔ́. Yé ná wa nŭ xá mi gbɔn mɔ́ ɔɔ nyíko ce wútu, ɔɔ yé tunwun me e sé mi dó ɔ ǎ. (Jaan 15:17-21)

Me e nɔ bló huzuhuzu le é ɔɔveo tɔn. Me e ma nɔ zán wemafo le keɔɔ dó kplɔ́n nŭ me ǎ, bo nɔ yí gbè nú nŭkplɔ́nme Augustin tɔn le é.

Jaan Kalvini(xwe 1509 je 1564 me)

È tuún Calvin ɔɔ Wemaxɔme Ɖaxó Paris tɔn ɔɔ é nyí “Hwe E Nɔ Ɖɔ Nŭ Dó Me Wu É” ɔɔ linlin e é ɔɔ bo nɔ gbéjé nŭ kpɔ́n, bo nɔ ba hwe nú me é wu. É ɔɔ sín sén kplɔ́nkplɔ́n jí bo je sinsen-nŭkplɔ́nme jí lee tɔ tɔn jíǎ gbɔn é. É je Biblu kpo nŭwlanwlan Luther tɔn le kpo kplɔ́n jí, ɔɔ gbetɔ́-nŭkplɔ́nmetɔ́ Erasme kpo Lefevre kpo tɔn le wà nŭ dó wŭ tɔn. Hwedenu ɔɔ nukɔnme, vlafo ɔɔ 1533 ɔ, é mɔ “nŭ e je bo é huzu sinsen é ɔɔ” bo je sinsenzɔ́ tɔn wà jí. Ɖò 1534 ɔ, é gosin France ɔɔ yadonume wutu.

Đò xwè 1541 me ɔ, é lekɔ wá Geneve fí e é dọ́ hɔ́nhɔ́n dẹ̀ tawun é. “Kpedekpede ɔ, Calvin we no kpé nukún dó gbɔje kpo ayixa toví tɔn le tɔn bí kpo wu. Calvin hu hwe bo dóya nú me dẹ́dee no klán gbè xá e le é syensyen. Hwe e è tuùn hugǎn dọ̀ nǔ ene me é we nyí Servetus, bɔ Calvin nyí hwedɔ́tɔ́ tɔn.

È dọ́ hwe nú Servet ɔ́ é na hu i, bo na dó zo n’i kpedé kpedé. Calvin ɔ́ ɔ́ emi ba na ɔ́yɔ lee è no hu me gbɔn é, amɔ́, kúnnuɔ́n kpeví dẹ́ dẹ́ bo na xlé mǎ ǎ, é na bo nyí dọ́ hwedjɔ́ sín wema le me alǒ dọ́ fí devo le ɔ́ ne. É lé dóhwe me e no gbé wǎn n’i le é gègè ɔ́ ye slé tò ɔ́, bo sɔ́ ye dọ́ xɔgbigbázɔ́waten ɔ́ jí [mɔto e no dóya nú me é dẹ́, bɔ è no sɔ́ xɔgbigbázɔ́ ɔ́xɔ́ dẹ́ dó bló na, bɔ è no dlen agbaza ɔ́ kpedé kpedé kaka bɔ hwedelenu ɔ́, xú le no fén (dictionnaire.die.net/to put to the rack)] bo na dó mɔ́ kúnnuɔ́n e xlé ɔ́ é nyí medé é. Nú è na ɔ́ xó jɔ́ xó ɔ́, è dọ́ na xlé ɔ́ kpɔ́ndéwú e Sinsén Katolika tɔn sɔ́ ɔ́’ayí sín hwenu línlín ɔ́je é kedɛ we Protestant le xwedó, bo no zán acekpikpa toví le tɔn dó bló bɔ nǔgbododó gbɔgbɔ tɔn le no xwedó. Calvin ɔ́ axɔsu kpo gan kpo kaka je kú tɔn hwenu ..”

Calvin sín sinsen “Isme tɔn,” REW, wexwe 9-12

Calvin tɔn Sinsén Klisanwun le Tɔn le ɔ́dẹ̀ sinsen-núkplɔ́nme tɔn xlé. Ye gosin Calvin gón ǎ, loɔ, é we bló tuto nú ye, bló tuto nú ye, bo lé bló bɔ ye sù kpowun. É no yí akwe dọ́ Augustin gón hwehwe, bɔ Augustin ko yí akwe dọ́ Ambroise kpo Tɔ́ sinsen tɔn devo le kpo gón. 4É dọ́ wen ɔ́ nǔkplɔ́nme adingban tɔn Gnostique le tɔn kpo linlin xóxó Pesinu le tɔn e ɔ́ ɔ́ nǔ le nyí nǔ nyanya dọ́ yedée me é kpo tle wà nǔ dó Tɔ́ le wu. Calvin gbá tutoblonunu tɔn dọ́ dodónu e me e bló huzuhuzu le je nukɔn le é sɔ́ dọ́ te é jí, dọ́ taji ɔ́, Luther kpo Bucer kpo, kpo me devo le kpo có, núnina tɔn bunɔ e é dọ́ dọ́ nǔkplɔ́nklɔ́n, linlin e sɔ́gbe é kpo lee é no wlan nǔ gbɔn é kpo me é zón bɔ é nyí sinsen-núkplɔ́nmetɔ́ nukúnɔje hugǎn e dọ́ sinsen-núkplɔ́nme huzuhuzu tɔn me é. Linlin e dọ́ taji hugǎn é we nyí acekpikpa Mawu tɔn e ma dọ́ dogbó ǎ, bo lé ze nǔ bí wu é, bo na dó tuùn me e nyí vivɔnu gbetɔ́ tɔn hugǎn é.

Amɔ́, é nyí me e ko bló huzuhuzu le ɔ́’ayí bo jló na ganje Biblu kedɛ wu le é ɔ́ɔhun ǎ, loɔ, Calvin wlan nǔkplɔ́nme édesunɔ tɔn le dọ́ 1914. Sinsén Klisanwun le Tɔn le e è xò kplé dọ́ dọ́ le é, bɔ è na ɔ́ xó dó ye jí ɔ́kpo ɔ́kpo dọ́ nukɔnme.

Acekpikpa -Mawu we nyí gũdo tɔn : ene wu ɔ́, jló tɔn we nyí nǔ gudogudo tɔn ɔ́ bo lé nyí nǔ gudogudo tɔn ɔ́.

Société e ma dọ́ dogbó ǎ é-Lě e jló tɔn ɔ́xó ɔ́ jló gbɔn é we é ko to nǔ lée bí ɔ́’ayí. É ko sɔ́ hwehuhu ɔ́esu ɔ́’ayí. É bló mǎ nú susu é dẹ́súnɔ tɔn. Bo na dó bló bɔ susu édesunɔ tɔn na lé jeji ɔ́, é ko sɔ́ hwehutɔ́ le tɔn ɔ́’ayí, É na hwlen medé le gán . bó no dọ́ hwe nú me dẹ́ lée. É bló mǎ lě e é jló gbɔn é, bónú .é kan nǔ debǔ xá nǔ e gbetɔ́ le no wà é ǎ . .

Hwesókeme e dọ́ dogbó é -Đó me e é sɔ́ le é wutu . , Mawu sɔ́ hwesókeme kpo hwlenɔ́n kpo ɔ́’ayí gbɔn hun Ví tɔn Jezu Klisu tɔn gblame.

Gũ nyanya e è no ɔ́ dọ́ me jí é bí mlémlé -Tagba ɔ́ we nyí ɔ́ gbɔn .Hwe e Adamu hu é , jiji tɔn gblé, bɔ jiji ene .é ko je kúnkan tɔn le jí . .

Fénú e è ma sixú ɔ́ xwi xá ǎ é-Đó gbetɔ́ le dọ́ jiji gblégblé ene wutu ɔ́, yedesunɔ sixu wá tuùn Mawu ǎ. Me e é sɔ́ lée tle sixú yí gbe nú Mawu ǎ, yě sixú dọ́ nǔɔ́ɔ́ ǎ, káká je hwenu e .Yesinsén

3Kpón nǔkplɔ́nklɔ́n dọ́ biblu jí dọ́ Enteneti jí -Sinsén Klisanwun le Tɔn le .

4Kpón Linlin kpo Nǔɔ́ɔ́ kpo Augustin tɔn wexwe 31gɔ́ ɔ́.

hun ayi yětɔn . bo na di nũ bo mɔ nukúnú je mɛ. Nũbláwũkúnúme Mawu tɔn, e é sɔ dɔ mɛ e é sɔ léɛ tame, bo é sɔgbe xá jlɔ tɔn dɔxó ó, è sixú hen gblé ă.

Me mímé léɛ sín suúludíqó -Me e Mawu cyán léɛ ná mɔ hwɛngán.Fénú tɔn ná hen mɛ e è sɔ léɛ dɔ te . bo è na dè è sɔn ă .bónú yě ma sixú bú ó . Hwɛngán yětɔn dɔ ganjí ..

Jakɔbu Arminiyusi (1560-1609)

Angleterre dɔ na dɔ linlin Arminian tɔn le kaka je bǎ dé mɛ. Amɔ, Jacobus Arminius e Calvin sín asúví kplón mɛ é we bé Arminien-sinsɛn ɔ. Đó é ma kpéwú bo jehun dɔ nũdíqí Calvin tɔn le jí ă wutu ɔ, é gbé nũ e é kplón dɔ Calvin-sinsɛn mɛ é, bo ba na dɔy sinsɛn-núkplɔnmɛ Calvin tɔn bonu “è ma kpón Mawu dɔ mɛ e dɔ hwɛhuhu é ó, è ma ka lé kpón gbɛtɔ dɔ mɔ nũ e nɔ w’azɔ dɔ édéé jí dɔ Mawu sín alɔ mɛ é ó.” Nũ e é di nũ na bo é dɔy le é dɔn nũ gègè wá dɔ Calvin-sinsɛntɔ e dɔ Hollande le é tentin.

“Calviniste le doya nú ahwanvu tɔn le; pasteur 200 hen azɔ yetɔn le bú, è gbò ta nú toxódɔtɔ John van Olden Barneveldt, è wlí Hugo Grotius dɔ ganmɛ nú gbɛhwenu tɔn bí, amɔ, é hɔn dɔ xwè wè gudo. sinsɛn le dɔ Hollande bonu è na dɔ sixu yí gbè nú sinsɛn le hugǎn.”

È dɔy sín “xógbe e è sɔ le é mɛ bo è dè sín .Kpò

Moody sín wema sinsɛn-núkplɔnmɛ tɔn, Paul Enns we wlan”.

Kpò Huzuhuzuba, é hwe bí ɔ, dɔ bǎ dé mɛ ɔ, bo na vó ayi dɔ nũwiwa sɛn tɔn mɔhun jí, bo na vó awǎjije e dɔ kancica e dɔ ye kpo Tɔ ɔ kpo tentin é mɛ gbɔn fénú gblame gbɔn nũdíqí gblame é xlé togun ɔ, ze sɛn e nɔ dɔ dogbó nú nũ le é wu. Đi kpóndéwú ɔ, dɔ 1647 ɔ, kplédókɔp Westminster tɔn fó sɛn ɔ bo yí gbè nú . Katekizmu dɔxó Westminster tɔn , ee nyí wèdɛxámɛ gaga dé bo dɔ nũkanbyɔ kpo xósin kpo 196 bo na d’alɔ bo è na tuùn nũ taji e dɔ nũdíqí mɛtɔn kpo nũwiwa mɛtɔn kpo mɛ le é. Nukanbyɔ #180 "Ete we nyi dɛxixo dɔ Klisu sin nyikɔ mɛ?" Đò xósin ɔ mɛ ɔ, è d’ayi wu dɔ è kún nɔ xwedó gbɛdíqɛ Aklunɔ mǐtɔn tɔn ó “gbɔn nyikɔ tɔn díqɔ kpowun gblame, loɔ, gbɔn akɔnkpinkpan mǐtɔn, hlɔnhlɔn mǐtɔn kpo nukúndíqɔ mǐtɔn dɔ mǐ na yí gbè nú dɛxixo mɛ kpo gblame, sín Klisu kpo mɛ e nɔ kpé nukún dɔ mǐ wu é kpo gón.”

(È dè sín REFLECTIONS mɛ dɔ Al Maksí Xójlawema #405-

juillet 09)

Wemata 2gɔ ɔ

Gbɛta Nũjlajla Tɔn .

1648 – 1849 H.M.

Hwɛdɔxɔsa Đaxó ɔ fó bo Hwɛdɔxɔsa Đaxó ɔ bé kpo ahwan sinsɛn tɔn e bo d’ewu le é . ene wá vivɔnu dɔ Xwè Gban Ahwan . Sín 1618 je 1648 ɔ, Katolika .Habsbourg sín xwé kpo hagbɛ tɔn le kpo fun ahwan xá axɔví Protestant Allemagne tɔn le, bo .Danemark ,Suède kpo France . Habsbourg le, ee kp’acɛ dɔ .Espagne ,Autriche , kpò Pays-Bas Espagne kpo gègè .Allemagne kpo Italie , nɔ jehun dɔ Sinsɛn Katolika tɔn jí kpo kanɔdonũwu kpo. Hwɛnuxó-wlantɔ dé le di nũ dɔ hwɛnu e è bló huzuhuzu le é wá vivɔnu hwɛnu e France Katolika tɔn bló tuto xá tò Protestant tɔn le bo fun ahwan xá axɔsuɔuto Habsbourg tɔn é, dɔ nũglɔ je nukɔn, bo dɔ nukɔnmɛ dɔ ahwankpá le mɛ é.^[1]Azɔn nukɔntɔn ɔ nɛ sín Lũther hwɛnu bo nũ e è di nũ na dɔ toxódíqɔ kpo tò kpo wu le é lévɔ hugǎn nũ e è di nũ na dɔ sinsɛn wu dɔ Elɔpu é.

Gbēta ɔ bé bo na dó tén kpón bo na jla Sinsen Katolika tɔn dɔ́. Nũ e ye mɔ dɔ́ é nyí nùkplɔnmɛ adingban tɔn lɛ kpo nũwalb nyanya e dɔ́ Sinsen [Katolika] tɔn mɛ lɛ é kpo é nɔ dóya nú Katolika zǎnzǎnhweji tɔn gègě, dɔ́ taji ɔ, nùkplɔnmɛ kpo .indulgence lɛ sísá. Nũ taji dɛvo e jí è nɔ dɔ́n nũ dó é wɛ nyí aca e è nɔ dɔ́ bo nɔ xɔ tenmɛ e dɔ́ sinsen ɔ mɛ lɛ é bo nɔ lɛ sà ye é (Simɔn) kpo nũ e è mɔ hwenɛnu dɔ́ é nyí nũnyanyawiwa dǎxó dɛ́ dɔ́ gǎn e dɔ́ Sinsen ɔ nu lɛ é mɛ é kpo. Mɛ gègě mɔ dɔ́ akwɛ yíyí enɛ nyí nũ e è bló dɔ́ tuto jí é dɛ́, bo tɛ yì ten e mɛ Pápa dè é.

fon.Wikipédia.org/wiki/Nũdyɔɔɔ_Protestant_lɛ_tɔn#Xóta_kpodó_gũ_kpodó

Hwenu e è byɔ mɛdɛ́ lɛ dɔ́ Xwè Kanweko Ðaxó ɔ mɛ dɔ́ è ni vó sinsen Klisanwun tɔn xóxó dɛ́ blódó, dɔ́ John Wycliffe kpo John Hus kpo é ɔ, è nya gbēta enɛ lɛ dó nũglɔ. Enɛ wu ɔ, é vewũ bɔ è na mɔ kancica tɔlɔ dɛ́ dɔ́ tutoblonunu e nɔ vó nũ lɛ blódó é kpo mɛ e nɔ klán gbè xá nũ lɛ jɛ nukɔn lɛ é kpo tentin.^{[3]:13}

Ðó dɔ́ 1229 ɔ, è bló kplédókɔ́pɔ́ dǎxó Toulouse tɔn dɔ́ 1229.Canon 14 dɔ́ “Mí lɛ gbé dɔ́ mɛ e ma nyí sinsen nɔ ǎ lɛ é ni ma dɔ́ wema Alɛnuwema Xóxó ɔ tɔn lɛ alǎ Alɛnuwema Yɔɔɔ tɔn lɛ ó, afi nú mɛdɛ́ jló na dɔ́ Psaume alǎ Breviaire ɔ nú azɔ́ Mawu tɔn lɛ alǎ ganxixo e mɛ Víwun nyɔna ɔ nɔ w’azɔ́ dè lɛ é; htm

Běsín hwenu e è nɔ yɔ dɔ́ Renaissance é [15].^{[3]:17} jí tɔ́xwè kanweko mɔkpan] ɔ, nũnywɛ xwitixwiti sín dodónu lɛ nɔ bɔwũ bɔ è na tuùn.^{[3]:11} Ðò xóta Huzuhuzu ɔ tɔn mɛ ɔ, è tɛdɛ́ nũgbododó "wemafɔ kɛdɛ" tɔn jí [nũ e Luther dɔ́ lɛ é dɔkpo].^{[3]:22-23}.Enɛ, gó nú anti-traditionnalisme e cá kǎn xá é kpo .è nɔ tɛdɛ́ acɛ e mɛ dɔkpo dɔkpo dɔ́ bo na xà Biblu ɔ bo lɛ tinmɛ é jí, é nyí akpáxwè nũnywɛ xwitixwiti sín nũ e gǎn e nɔ kpé nukún dó nũ lɛ jiladɔ́ wu dɔ́ bíbɛmɛ lɛ é tɔn mɛ é tɔn.^{[3]:32}Yadonumɛ lɛ fɔ́ dɔ́ Huzuhuzu ɔ hwenu ǎ lee wema Foxe tɔn e nyí Book of Martyrs é dɛxlé cédécédé gbɔn é.

Ðò 1532 ɔ, è kplá Thomas Harding e kpo asì tɔn kpo dóhwe dɔ́ é nyí sinsen-nùkplɔnmɛ adingbannɔ dɛ́ é yì yehwɛnɔgán Lincoln tɔn nukɔn dɔ́ Angleterre, bo dɔ́ hwe n’i dɔ́ é gbé dɔ́ emi kún dɔ́ Sakramenu Eukaristi tɔn mɛ nugbò ó wutu. Enɛ gudo ɔ, è cá ɛ dɔ́ atín dɛ́ jí, bɔ è sɔ́ dɔ́ te nú linlin enɛ, dɔ́ Chesham dɔ́ Pell, dɔ́ Botely kpá; bɔ hwenu e ye dó myɔ faggots [atínkén e è blá dɔ́ kpɔ́ bo na dó dɔ́ zo é] gudo é ɔ, nùkɔntɔ́ lɛ dɔkpo sɔ́ hwí dɛ́ dó xò taglome tɔn tɔ́n. Vǔsánú-xwlémawutɔ́ lée dɔ́ nú togun ɔ́ dɔ́ mɛ dɛ́bũ hen fagó lée wá bó ná dó mɛ e nɔ gbé nũ nú Mawu lée zo ɔ, è ná dɔ́ hwe nú yè bɔ yè ná hu hwe nú azǎn kandé.

Gó na ɔ, John Tewkesbury, nya dɛ́ wɛ bo dɔ́ jlɛ́ jí, bo ma ka hu hwe dɛvo dɛ́bũ dó nũ e è nɔ yɔ dɔ́ Sinsen Nò mímé ɔ é wu ǎ, zɛ Alɛnuwema Yɔɔɔ e Tyndale lile dó gbè dɛvo mɛ é xixa wu. Tlolo hwé ɔ, é dɔ́ hlɔnhlɔn sɔmɔ́ bo na xwlé nũ ǎ, amɔ́, dɔ́ nukɔnmɛ ɔ, é lɛkɔ́ sín hwe tɔn lɛ gudo, bo yí gbé nú nũgbo ɔ. Ðó enɛ wu ɔ, è kplá ɛ yì yehwɛnɔgán Londres tɔn nukɔn, bɔ é dɔ́ hwe n’i dɔ́ é nyí gũfɔntɔ́ syensyen dɛ́. É jiya dɛ́sú hwenu e é dɔ́ gankpá mɛ é, káká bɔ hwenu e è kplá ɛ tón bó ná hu i ɔ, é ko dɔ́ibla kú. È kplá ɛ yì atínkpo jí dɔ́ Smithfield, bo dó zo ɛ, bo dɔ́ dɔ́ emi gbé wǎn nú pápa sín nũwiwa lɛ bí mlémlé, lobo dɔ́ dɔ́ emi dɔ́ nũ syensyen dɔ́ nũ e emi dɔ́ é sɔ́gbɛ dɔ́ Mawu nukɔn.

Mɔ́ mɛ ɔ, è ka sà togun Klisu tɔn dɔ́ ali lɛ bí nu, bɔ è xɔ gbè yetɔn bo sà. Ðó, dɔ́ toxódɔ́gbeta e è dɔ́ é mɛ ɔ, axɔsu ɔ sɔ́ nũ enɛ e nyla hú bí é kpo adakaxixo kpo dó dɔ́ sɛn dɛ́ kaka sɔ́yì: dɔ́ mɛ dɛ́bũ e na xà Nũwlanwɔ́lɛn lɛ dó anɔ́nugbe mɛ é (é wɛ nyí hwenɛnu .

è na yí dɔ "Wickliffe sín nùkplónme"), yě dɔ ná hen ayikúngban, kanlin, agbaza, gbe, kpódó nùdòkan lée kpó bú sín gùdútó yětɔn lée sí káká sýi, bɔ mɔ́ me ɔ́, è ná dɔ hwe nú yě dɔ yě nyí gũfntɔ́ Mawu tɔn lée, kentɔ́ axɔsugbakún ɔ́ tɔn lée, kpódó me e na sà tò ɔ́ ze jlě wú lée kpán wú.

Kpóndéwú yadonume e è ma sixu dɔ ă, bo lé lin tame d'ejí ă lè é tɔn sukpó tawun dɔ hwenuxó Angletterre tɔn sín hwenu elɔ me. Me gègè hɔn sín Angletterre bo yì Gbè Yɔyɔ́ me, bo na dó gán sín yadonume kpo yadonume kpo sí. È dè sín wema Foxe tɔn e me me e kú dɔ nùdijí yetɔn wu lè é dè é me .

Sén ene e dɔ dɔ è ni ma xà Biblu ze vɔsanúxwlemawutɔ́ ɔ́ wu ó é ɔ́, kplédókɔ́ dɔxó Trent tɔn (1545-64) ɔ́ léwɔ́ tɔdɛ́ jí, bo sɔ́ Biblu ɔ́ dɔ́ wema e è gbé lè é sín wěma me, lobo gbé dɔ́ medebũ ni ma xà Biblu ɔ́, enyi é ma yí gbè nú yehwenɔ́gán Katolika Hlɔma tɔn alɔ́ hwedɔ́tɔ́ dɛ́ ă ɔ́ ne. jezu-nyi-aklunɔ.com/noble.htm

Jaan Lɔki(xwe 1632 je xwe 1704 me)

John Locke ba ali e nu é na dɛdɛ sinsen sín meklánklán kpo yadonume kpo dè é, bo ma na jó wemafɔ́ lè dó ă.^{[3]:78}Bo na dó wà mɔ́ ɔ́, Locke xò nũ kpón dó ace e acekpikpa dɔ́ bo na bló bɔ sinsen-nùkplónme xóxó lè na na ayí é jí, bo lé kpón Biblu bo na dó na nùdijí e Klisanwun lè bí sixu yí gbè na lè é dɛ́ lè, ^{[3]:78-79}é we nyí dɔ́ è ni "dɛ́ sinsen ɔ́ kpò nú .nũ taji lè sín kpléklé me e dɔ́ linlin dɔ́gbe lè é bí sixu yí gbè na."^{[3]:80}**Kpòndéwú taji lè** é mɔ́ dɔ́ ye dɔ́ taji lè é we nyí:

dɛ́.Mesiya nyínyí Jezu tɔn .

b.Gbedide Jezu tɔn tlɔ́ lè .^{[3]:78-79}

Klisanwun lè sixu zé yedée jó nú nùkplónme Biblu tɔn dɛvo lè kpo kanɔdonũwu kpo có, dɔ́ linlin Locke tɔn me ɔ́, ye nyí nũ taji ă bɔ Klisanwun lè dɔ́ na fun ahwan alɔ́ tén kpón bo hen yedée gannugánnú gbedé ă.^{[3]:79}Locke gbɔn vo nú Puritan lè kpo Sinsen Vɔdɔ́dɔ́ Tɔn e bɔ d'ewu é kpo, dɔ́ é byɔ́ dɔ́ è ni vɔ́ sinsen nukɔntɔn ɔ́ bló dɔ́ dɔ́ tuto jí ă.^{[3]:79}

Jaan Wesley (1703 - 1791)

Nũ e Wesley wà dɔ́ sinsen-nùkplónmetɔ́ dɛ́ sín azɔ́ me é we nyí dɔ́ é sɔ́ tuto dɛ́ d'ayí bo na dó klán gbè xá linlin sinsen-nùkplónme tɔn lè. Nu dɔ́xɔ e e wa dɔ́ sinsen sin nu me ɔ́ we nyi nu e e yɔ́ dɔ́ " Klisanwun Maɔ́dɔ́blɔ́ ", alɔ́ ayixa kpo gbezán kpo sín mímé nyínyí. Wesley lin dɔ́, dɔ́ gbezán elɔ me ɔ́, Klisanwun lè sixu wá ninɔ́me e me wanyiyi Mawu tɔn, alɔ́ wanyiyi maɔ́dɔ́blɔ́ ɔ́, na dɔ́ axɔsu dɔ́ ayi yetɔn me dè é. Sinsen-nùkplónme wendɔ́gbejjila tɔn tɔn, dɔ́ taji ɔ́, nukúnnúmɔ́jenũme tɔn dó sinsen-nùkplónme Klisanwun lè tɔn wu ɔ́, jinɔ́n sinsen-nùkplónme tɔn e na hen nũ gblé dó me wu é jí.dɛ́xixɔ , wemafɔ́ ,tame linlin ,Nũdudú Mímé , kpo nũ dɛvo lè kpo) dɔ́ nũ e Mawu na zán dó .na sɔ́ me mímé bó nɔ́ húzú nùdítɔ́ ɔ́.

Enyi è bló bɔ Klisanwun dɛ́ nyí me maɔ́dɔ́blɔ́ dɔ́ wanyiyi me ɔ́, é na byɔ́ dɔ́ è ni zán gbè kpo linlin alixléme tɔn nukɔntɔn ɔ́ kpo dó me dɛvo lè kpo dɔ́gbe yetɔn kpo wu. É sɔ́ xó éné ɔ́ dɔ́ xó e Klísu dɔ́ é jí, é we nyí dɔ́ sén dɔ́xɔ wegó ɔ́ we nyí dɔ́ "a yí wán nú nɔ́zo towe lè e a yí wán nú hwidée gbɔn é." Dò linlin tɔn me ɔ́, alixléme ene na zón bɔ medé na nyí alɔ́ nú hwehuhu nabi e é na hu dó nɔ́zo tɔn wu é. Wanyiyi ene ɔ́, kpodo wanyiyi nu Mawu e sixu nyi nu taji dɔ́ nùdijí metɔn me ɔ́ kpo we na nyi nu e Wesley yɔ́ dɔ́ "Klisu sen ɔ́ sin jije."

Wesley ɔi nũ ɔɔ nũ e ɔò gbè é e ɔò nũɔiɔi Klisanwun tɔn me é we è ɔè xlé ɔò Nũwlanwlan le me; bɔ Biblu keɔe we nyí jɔten sinsen-nũkplɔnme tɔn alɔ nũkplɔnme le sín nukɔnyiyi tɔn. ... Amɔ, é ɔi nũ ɔɔ nũkplɔnme ɔò na sɔge xá aca Klisanwun le tɔn.

Nũkplɔnme e jí Wesley teɔɔ le é we nyí .fénú e je nukɔn é , hwɛngán meɔesunɔ tɔn gbɔn nũɔiɔi gblame, kúnnuɔenú Yesinsen tɔn kpo meɔeɔóno nyínyi kpo. [Nùblawukúnúme e je nukɔn é we nyí .fénú Mawu tɔn e nɔ je nukɔn nú gbeta e kɔn gbetɔ wá é. É ko tɛin je nukɔn nú nũ ɔebũ e gbetɔ le sixu ko wà é, bo lé ɔɔ xó d'ejí á. Lee nũ e .hwɛ , fénú prevenient nɔ zón bɔ me le nɔ wà nũ e Mawu na ye le é . meɔesúsínínɔ bo na sɔ hwɛngán e Mawu na me ɔò Jezu Klisu me é alɔ gbé hwɛngán ene e è na me é.

wikipedia.org/wiki/Nùblawukúnúme_Nɔnu_Nukɔntɔn

Linlin kpo nũɔiɔi ene le kpo lévɔ ɔyɔ, bɔ John Wesley nɔ gudo nú ye. Nũɔiɔi ene le lee è ɔɔ gbɔn ɔò .Wema Sinsen-nũkplɔnme Tɔn Moody tɔn . Paul Enns tɔn le we è xlé ɔò tavo elɔ jí:

Me e è sɔ ɔò nũnywe (nukɔntɔn) jí é - Mawu sɔ me e é tuùn ɔɔ ye na ɔi nũ nú Klisu kpo jlɔ yeɔesunɔ tɔn kpo bo na hen nũɔiɔi ɔ ɔò te le é.
Hwɛsɔkeme e ma ɔò dogbó á é- ɔò hwɛsɔke me tɔn me ɔ, Klisu bló hwɛngán nú gbetɔ le bí, bo bló bɔ gbetɔ le bí nyí hwɛngán. Me e ɔi nũ léé kéɔe we hwɛsɔkeme Klísu tɔn nɔ wa azɔ ná.
Nũwukpikpé Gbetɔ tɔn- Gbetɔ sixú hwɛn éɔée gán á; Yesinsen ɔò ná bló bɔ è ná jí me yɔyɔ.
Prevenient Grace- Azɔ e Yesinsen nɔ sɔ ɔ'ayí é nɔ zón bɔ nũɔitɔ ɔ nɔ yí gbè nú wɛnɔagbe ɔ, bo nɔ lé w'azɔ ɔò kpɔ xá hwɛngán Mawu tɔn.
Conditionnel Preservation- É ko na hɔnhɔn nũɔitɔ le bɔ ye na nɔ gbè ɔɔɔeji tɔn ɔe me. Amɔ, yé kpé wú bó ná lé kɔ sín fénú ɔ gúdo, bó ná hen hwɛngán yé tɔn bú.

Nùblawukúnúme e je nukɔn nú nũɔiɔi é we nyí nũ e jí é ɔi nũ ɔɔ gbetɔ le bí sixu mɔ hwɛngán gbɔn nũɔiɔi nú Klisu gblame é. Wesley gbɔn vo nú Calvin-sinsentɔ hwe tɔn nu tɔn le, ɔò é ɔi nũ nú .nũ e è ko wlan ɔ'ayí é . É mɔ nukúnú je wu ɔɔ sinsen-nũkplɔnme Klisanwun tɔn ɔ nɔ teɔɔ jí ɔɔ fénú Mawu tɔn e nyí gán é keɔe we sixu zón bɔ è na mɔ hwɛngán. É ɔɔ nukúnú mɔjenũme e é ɔò ɔò kancica e ɔò gbetɔ le kpo Mawu kpo tentin é wu é xlé ɔɔ é nyí ganjewu fénú Mawu tɔn wu bí mlémlé. Mawu ɔò azɔ wà we bo na ɔò bló bɔ gbetɔ le bí na kpéwú bo na ɔò nũɔiɔi gbɔn hɔnhɔn nina gbetɔ le bonu ye na ɔò meɔeekannuninɔ nũgbo nũgbo bo na yí gbè nú Mawu gblame.

Wesley xò nũ kpɔn ɔɔ akpáxwé ɔe ɔò wɛnwín sinsen-nũkplɔnme tɔn ɔ me na byɔ ɔɔ è ni ɔò nũɔiɔi e è nɔ mɔ kpɔn é. ɔò xógbe ɔevo me ɔ, nũgbo ɔ na tɔn ɔò nũ e Klisanwun le mɔ kpɔn é me (ɔò bíbɛme, é nyí me ɔokpo ɔokpo á), enyi nũgbo ɔ we ɔ ne. Bɔ nũkplɔnme ɔokpó ɔokpó ɔò ná kpéwú bó ná jehun ɔò jí tɔn kpóɔ linlin kpó. É ɔè nũɔiɔi ɔò vo nú linlin á. Amɔ, aca, nũ e je wá yí le é kpo linlin kpo nɔ ɔò Nũwlanwlan le glɔ hwebĩnu, we Wesley ɔɔ, ɔò Xó Mawu tɔn keɔe we è ɔè xlé 'kaka je fí e é byɔ ɔè nú hwɛngán mĩ tɔn é.'

[15]

Đo xwe 1770 me ɔ, e wlan ɔɔ "Nukplɔnme gege ɔee ma ɔɔ taji ɔɔmɔɔ a le ... Đò ene le me ɔ, mi sixu lin tame bo jo lin tame do; mi sixu 'yí gbè bo ma yí gbè ă . ' Amɔ, hwenenu ɔ, mi nú mǐ ni hen nǔ taji le syensyen..."^[20]^[N] Nǔ ene cí nǔ taji e Locke ɔɔ ɔɔ xwè 50 je 70 je nukɔn le é ɔɔhun nǔgbo.]

Wesley sɔ hwejjɔ e kúnklá gbetɔ le é gègè ɔɔ nukɔn ɔɔ hwenenu, kaka je .gankpá ɔ sín huzuhuzu kpo è nɔ dè nǔ sín me jí dindàn. É d'al bo è bló tuto nú gbèta Klisanwun le tɔn bo lé ɔɔ ye ayí ɔɔ 1914 bí me. Angleterre , Écosse , Pays de Galles kpo Irlande ɔɔ gbèta kpeví kpeví ɔɔ ɔee kplón nǔ meɔsunɔ tɔn syensyen, .ahwanvú nyínyí kpo sinsen-núklɔnme kpo ɔɔ hagbè le tentin. Nǔ ɔɔxó e é wà è we nyí ɔɔ é sɔ wenjlatɔ tomeyitɔ e è ma ko sɔ ă le é, bo ye nɔ yì tò gègè me bo nɔ yì .ila wendagbe kpodo nukúnkpédómewu dó gbetɔ le wu ɔɔ togun le me kpo. Me winnyawinnya e nɔ wà nǔ ɔɔ alɔɔtɔ yetɔn ɔɔhun le é we è nɔ yb ɔɔ "wèɔxámetɔ" bo ye nɔ w'azɔ ɔɔ ali ɔɔkpo ɔ nu xá me wèwe le .mesédó léé hweɔvonujixwé yiyi Jezu tɔn .

È ɔɔ

sín hwenenu

Wikipédia.org/wiki/John_Wesley

Me e nɔ hen nǔ gblé dó me wu le é - 16^{en}- 17^{en}Xwè kanweko mɔkpan

Nǔ taji e gbé nya we Puritain Angleterre tɔn le ɔɔ é ɔɔkpo we nyí ɔɔ ye ni vó sinsen mímé, "primitif" ɔɔ blóɔɔ, bo é na nyí mesédó le sín gbèta nugbɔ ɔɔ.^{[3]:40,41}Linlin ene we nyí nǔ taji ɔɔ ɔɔ nukɔnyiyi Puritain le tɔn me ɔɔ Amérique Coloniale tɔn me.^{[3]:50-56}

Kpléklé Baptiste le tɔn .(Xwè 1730 je 1740)

Đò Fífá ɔɔxó Nukɔntɔn ɔ hwenu ɔ, gbèta ɔɔ tɔn ɔɔ Baptiste le tentin bo è nɔ yb ɔɔ Baptiste Kpléklé le. Xóta wè e ɔɔ tutoblonunu ene me le é we nyí .nǔɔɔɔ le gbé kpo "meɔesúsínínɔ ɔɔ Yesinsen me . [Biblu we nyí sɔn ɔɔkpo géé e jí è ɔɔ na xwedó tuto sinsen tɔn e jexa é ɔɔ é ganji, bo na lé nyí alɔ nú nǔ klewun klewun e ɔɔ Biblu me le é, bo ene nɔ zón bo è nɔ xwedó Biblu ɔɔ sɔn linu]."^{[3]:65}Baptiste Separate le mɔ ɔɔ wemafo ɔ we nyí "sɔn maɔóɔɔ" nú sinsen ɔ [ene wu ɔ, è ɔɔ hudo nǔɔɔɔ ɔɔ tɔn ă].^{[3]:66}Amɔ, hwenu e .ye hun Biblu bo mɔ .ɔɔɔ xɔgbigbá tɔnnú agun ɔ . , ye tɔɔɔɔ ɔɔ emi ɔɔ na yí gbé nú nǔ kpeví kpeví e ɔɔ kpɔndéwú ene me le é bí mlémlé ă.^{[3]:67}Gbèta ene gosin New England, amɔ, é syen tawun ɔɔ Totaligbé fí e è tɔɔɔ kpɔndéwú biblu tɔn ɔɔ é jí nú sinsen ɔ ɔɔ é.^{[3]:67}Đò xwè kanweko 18gɔ ɔ sín akpáxwé gudogudo tɔn ɔ me ɔ, é gbakpé dogbó Kentucky kpo Tennessee kpo tɔn e ɔɔ gbadaheji é jí, fí e Stone kpo Campbell kpo sín gbèta le na wá ɔɔ ɔɔ ɔɔ nukɔnme é.^{[3]:68}Nukɔnyiyi Baptiste Separate le tɔn ɔɔ dogbó tofɔligbé tɔn ɔ me d'al bo è sɔnǔ nú ayikúngban ɔ nú Restoration Movement, ɔɔ me e ɔɔ gbèta Stone kpo Campbell kpo tɔn me le é nɔ gosin Baptiste Separate le sín gbèta me tawun.^{[3]:67}

Baptiste le sín nǔ le jijladó vovo le lɔmɔ d'al bo Baptiste Landmark le wá sù ɔɔ xá ɔɔkpo ɔ me ɔɔ hwe ɔɔkpo ɔ nu kpo Stone-Campbell sín nǔ le jijladó sín tutoblonunu ɔ kpo. Đò James Robinson Graves sín nukɔn ɔ, gbèta ene ba .**ɔɔɔ pépépé**énú sinsen nukɔntɔn ɔ, bo ɔɔ nǔ ɔɔ enyi è tɔn sín tuto ene jí ɔ, é na zón bo è sɔ na byɔ sinsen nugbɔ ɔ me ă.^{[3]:68}[Ye me wè le bí ka sixu ɔɔ hwejjɔ ă, ɔɔkpo ɔɔ ye me ă alɔ ye me wè le bí we ɔɔ hwejjɔ jí ă?] wikipédia.org/wiki/Azɔwanúme_Vɔɔɔɔɔ

Jamesi O'Keli(xwe 1732 - 1826)

O'Kelly nyí me nukɔntɔn e nɔ jehun dó bǔnɔn biba jí gbɔn Klisanwun-nyijetɔ Alexwíí Yɔɔɔ tɔn me yiyi gblame é ɔɔ.^{[4]:216}Đò 1792 ɔ, ɔɔ azɔ e yehwenɔgán le nɔ wà ɔɔ Sinsen Episcopale Méthodiste tɔn me é ma nyó nukún yetɔn me ă wutu ɔ, .

é klán xá agbaza éné ́. O'Kelly sín gběta e d̀ Virginie kpo Caroline du Nord kpo é wé è nɔ yɔ d̀ bĩbẽme d̀ Méthodiste Républicain Ie. D̀ 1794 ɔ, ye yí nyikɔ Sinsɛn Klisanwun Ie tɔn.[5]

O'Kelly, Rice Haggard kpo me d̄evo Ie kpo tinme nũgbododó taji at́ón e d̀ Sinsɛn Klisanwun Ie tɔn me Ie é .

1. Klísu d̀okpónɔ géé wé nyí ta nú agun ́ .
2. Nyikɔ Klisanwun ɔ wé nyí nyikɔ d̀okpo e è yí gbè na é .
3. Biblu wé nyí sén ǹd̄id̄i tɔn d̀okpo géé .
4. Jjɔ Klisanwun tɔn kɛd̄e wé nɔ tén kpón d̀ sinsenzówiwa me .
5. Ace e med̄esunɔ d̀o bo na d̄hwe d̀o med̄esunɔ sí é nyí wũjɔme me bĩ tɔn.

Ax̄suduɔto Mavɔmavɔ ɔ, FW

Matɔx, wex. 312

Elí Smiti(Xwè 1764 j̄e 1846)**kpo Avunéé Joni kpo** .(Xwè 1767 j̄e 1840)

Abner Jones dotóo d̄é jó sinsɛn Baptiste tɔn dó bo d̀o sinsɛn d̄é ayí bɔ é yɔ d̀ Sinsɛn Klisanwun Ie tɔn d̀o

Lyndon, Vermont bɔ Biblu wé nyí ǹd̄id̄i tɔn d̀okpo géé.

Mavɔmavɔ ɔ

Ax̄suduɔto ɔ, F. W. Matɔx, wexwe 313

Elias Smith e gosin Vermont é ǵó nú Dotóo Jones d̀o gběta e nɔ gudo nú linlin O'Kelly tɔn Ie é d̄é me.[3]:68[6]:190Ye d̄i nũ d̀o hagb̄é Ie sixu, gbɔn wemafɔ Biblu tɔn kɛd̄e kpón wé , bo nyí Klisanwun kpowun, bo ma nɔ cá kàn xá aca gbɛt́ tɔn Ie kpo sinsɛn e è hen sín Elɔpu Ie é kpo ó.[3]:68[6]:190

Bartɔn W. Hwàn(Xwè 1772 j̄e 1844)

Hwenu e é d̀o wemaxɔme Guilford tɔn yì wé d̀o Caroline du Nord d̀o 1790 é ɔ, .[2]:71Stone sè bɔ James McGready (sinsenzówat́ Presbitérien tɔn d̄é) d̀o xó d̀o wé.[2]:72Xwè ycywe d̄é gudo ɔ, édesunɔ huzu sinsenzówat́ Presbytérien tɔn.[2]:72Ee Stone d̀o nũ e Presbytérien Ie d̄i nũ na Ie é gbéjé kpón wé d̄'ejì wé é ɔ, d̀o taji ɔ, Westminster Confession of Faith ɔ, é xò nũ kpón d̀o nũ e sinsɛn ɔ d̄i nũ na Ie é d̄é Ie ka jinɔn Biblu jí nugb̄ò à jí.[2]:72 73É kpéwú bo yí gbè nú nũkplɔnme Calvin tɔn e d̀o d̀o è na hen nũ gblé bĩ mlémlé, è na ś me e è ma d̀o na d̀o dogbó na ă é kpo nũ e è ko wlan d̄'ayí é kpo é ă.[2]:72, 73 me.

Fínfón sín kú

D̀o xwè 1801 me ɔ, Cane Ridge Revival d̀o Kentucky na dó sén nú gběta d̄é d̀o Kentucky kpo tɔdo Ohio tɔn kpo me bo na dó d̄é yed̄éé d̀o vo nú sinsɛn-nũkplɔnme Ie bo na huzu Klisanwun jɔjɔ Ie kɛd̄e - Katolika, Protestant al̄ Jwifu ă. D̀o 1803 ɔ, Stone kpo me d̄evo Ie kpo t́n sín Sinsɛnɔ Kentucky tɔn me bo d̀o Sinsɛnɔ Springfield tɔn ayí. Nũ e j̄e d̀o tutoblonunu ɔ sín awa Stone tɔn me é wé nyí wema e è d̄et́n d̀o 1914 é. *Testamenu kpo Alenuwema Gudogudo Tɔn Kplékplé Springfield Tɔn kpo*, d̀o Cane Ridge, Kentucky, d̀o 1804. Wema Gudogudo Tɔn ɔ nyí wema klewun d̄é bɔ Stone kpo me at́ón d̄evo Ie kpo j̄la d̀o emi na gosin sinsɛn Presbytérien tɔn me, bo lé lin d̀o emi na nyí agbaza Klisu tɔn kɛd̄e.[7]Nũwɔnt́ Ie byɔ d̀o me e xwedó Jezu Ie é bĩ ni nɔ bũ, bo xlé d̀o agun ɔ sín med̄éekannuninɔ xɔ akwe, lobo ś Biblu ɔ yì j̄i d̀o é wé nyí j̄tɛn nukúnnum̄j̄enũme j̄l̄o Mawu tɔn tɔn tɔn.

Klisanwun Ie sín kancica

Elias Smith ko se Stone sin gbeta ɔ ɔ xwe 1804 me, bo se O'Kelly sin gbeta ɔ ɔ xwe 1808 me.^{[6]:190} Gbɛta atɔn le kplé dɔ 1810.^{[6]:190} Hwenenu ɔ, gbɛtɔ 20 000 mɔ we dɔ gbɛta e è xò kplé é me.^{[6]:190} È nɔ ylɔ kplékplé agun éné ɔ dɔ "Klisanwun Kplékplé/Kplékplé" abɔ "Agun Klisanwun tɔn."^{[3]:68[6]:190}

Nũ e nɔ dɛ Hwàn sɔn nũwiwa ɔ xlé le é .

Hwàn e dɔ zwe jí nú gbɛta Hwàn ɔ tɔn é we nyí meɔéekannuninɔ Klisanwun le tɔn, bɔ ene zɔn bɔ ye gbé nũɔɔɔi hwexónu tɔn le, aca le kpo sinsen-núkplɔnme sɔn tuto e wá tɔn dɔ hwenu e dɔ yiye we é kpo bɔ, bo sɔ ayi dɔ Klisanwun-nyijetɔ nukɔntɔn e jinɔn Biblu jí é jí.^{[3]:104 105}

Hwenu e Klisanwun-nyijetɔ nukɔntɔn le jijladɔ dɔ taji nú sinsen-núkplɔnme Stone tɔn é ɔ, ye mɔ dɔ gbɛzán sinsen nukɔntɔn ɔ tɔn jijladɔ dɔ taji, bɔ dɔ xwè nukɔntɔn le me ɔ, "ye sɔ ayi dɔ ... gbɛzán mímé kpo hwɛjijɔ kpo jí hũ lee sinsen nukɔntɔn ɔ cí é kpo lee é cí é kpo jí."^{[3]:103} Gbɛta ɔ lé ba na vɔ sinsenɔ nukɔntɔn ɔ blóɔ nuggbɔ.^{[3]:104} Amɔ, dɔ adohu adohu e è dɔ dɔ nũwiwa tawun tawun le jí tɛɔɔ jí sixu hen meɔéekannuninɔ Klisanwun le tɔn gblé wutu ɔ, gãndidó ene jló na cí aca le gbé gbídígbídí dɔhun, é nyí tuto dɛ dɔ wen bo na vɔ nũwiwa Alexwé Yɔɔɔɔ ɔ tɔn le blóɔ á.^{[3]:104} Meɔesúsínínɔ jí e è tɛɔɔ jí é syen sɔmɔ bɔ gbɛta ɔ nyi alb nú sinsen sɔn aca dɛbũ dɔɔ, bɔ ene zɔn bɔ gbɛta dɛ wá "dɔ nũkplɔnme, dɔɔ, alɔ tuto á."^{[3]:104 105} Nu e hen "gbeta ɔ ɔ kpo ɔ we nyi zɛ e ye zé yeɔee jó nú sinsen Klisanwun nukɔntɔn le tɔn e."^{[3]:105}

Xota dɛvo we nyí ee dɔ .xwè afatɔn ɔ sɔn yawu bló .^{[3]:104} Me e dɔ Amérique hwenenu le é gègè dɔ nũ dɔ xwè afatɔn ɔ .⁵ é sɛkɔ bo sɔ nukúndɔɔ yetɔn nú xwè afatɔn ɔ jinɔn akɔta yetɔn yɔɔɔ États-Unis jí.^{[3]:104} Me e dɔ gbɛta Stone tɔn me le é dɔ nũ dɔ sinsen Klisanwun tɔn e dɔ bũ bo jinɔn sinsen meɔéɔ le tɔn jí é keɔe we sixu zɔn bɔ xwè afatɔn ɔ na wá, é nyí tò dɛ alɔ sinsen e ko tɔn le é dɛbũ á.^{[3]:104} È dɔ dɔ Stone sɔn xwè afatɔn sɔn linlin ɔ nyí "apocalyptique" hũ Alexander Campbell tɔn, dɔ é dɔ nũ dɔ gbɛtɔ le kún dɔ blɔ́ ó dín bo na dɔ sixu bé xwè afatɔn dɛ gbɔn nukɔnyiyi gbɛtɔ tɔn gblame.^{[8]:6,7} È nyɔ wá ɔ, é dɔ nũ dɔ hlɔnɔn Mawu tɔn jí we é na sɔn, bɔ hwenu e meɔé dɔ te kɔn Mawu bonu é na dɔ axɔsɔɔtɔ tɔn ayí é ɔ, é dɔ na nɔ gbè dɔ acekɔkpa Mawu tɔn ko dɔ ayí bɔ mlémlé dɔhun.^{[8]:6}

Nũ gbɛta Stone tɔn ɔ, nũ ene kún kàn nũkplɔnme eschatologique tɔn le sɔmɔ́ ó [nũkplɔnɔn .sinsen-núkplɔnme kpo nũnywexó é nɔ kpé nukún dɔ nũ gudogudo tɔn ɔ alɔ nũ gudogudo tɔn ɔ wu .gbenu ungbetɔ nyínyí , bɔ è nɔ ylɔ dɔ .gbè ɔ sɔn vivɔ .] bɔ é lé dɔ xó d'ɛji dɔ zɛ e è zé éɔee jó bo na nɔ gbè dɔ axɔsɔɔtɔ Mawu tɔn ko dɔ ayí dɔ ayikúngban jí dɔhun é wu.^{[8]:6,7} Linlin apocalyptique tɔn alɔ linlin gbè ɔ tɔn ene zɔn bɔ me gègè dɔ gbɛta Stone tɔn me yí gbè nú fifá, bo nyi alb nú alɔɔ dɔ acekɔkpa toví le tɔn me, lobo gbé dakaxixo, ahwanfunfun, nukúnken, nũɔkan le gbé nyinya kpo kannumɔgbenu ninɔ kpo.^{[8]:6}

fon.wikipédia.org/wiki/Azɔwanúme_Vɔɔɔɔɔ

Tɔmu Kanbeli(Xwè 1763 jɛ 1854)

⁵Kɔn ten enteneti tɔn jí - Xwè Afatɔn .
⁶Dɔ ɔxome ɔ, ɔxome ɔ

È lé bé nũ le jijladó sín tuto devo hwenu e Thomas Campbell dè wema .*Nũ e Klisanwun le sín Kpléklé Washington tɔn dɔ é kpo xó e é dɔ é kpo*dò 1809. Ðò wema ɔ me ɔ, é dɔ nũ e é dɔ nũ na le é dé le dó sinsen Jezu Klisu tɔn wu, hwenu e é bló tuto nú Klisanwun le sín Kpléklé Washington tɔn, dò Washington County, Pennsylvanie é, é nyí sinsen dé ă, loɔ, kpléklé me dèdèe dò biba na sù dò nũdidi me le é tɔn we.
 [1]:108-111 Ðò azăn enegó ɔ Kɔnyásun 1811 tɔn gbè ɔ, Kpléklé Klisanwun le tɔn dó édèe ayí bo nyí sinsen e agun le nɔ kpé nukún dó wu é dé, bɔ è wá yɔ ε dɔ Sinsen Brush Run tɔn.[1]:117 Hwenu e Alexwíí Yɔɔɔ ɔ kpinklɔn yetɔn zón bɔ me e dò nũ le blódó we le é je baptem bló jí gbɔn sin me nyló me gblame é ɔ, Redstone Baptist Association e sekɔ fine é yɔ Sinsen Brush Run tɔn dɔ é ni wá gó nú emi bo na dó sixu dó bũ. Ye yí gbè, enyi è na “na gbè ye bɔ ye na jla wendagbe ɔ, bo na lé kplɔn nũ e ye kplɔn dò Mawuxówema ɔ me le é me ɔ nɛ.”[9]:86

Alesándlu Kanbelu(Xwè 1788 - 1866)

Thomas sín ví sunnu Alexander wá xwedó è dò États-Unis dò 1809, bɔ é sɔ lín ă bɔ é je nukɔn dò gbèta ɔ me.[3]:106 Campbell le w'azɔ dò Redstone Baptist Association me dò hwenu e è nɔ yɔ dɔ 1815 je 1824 é.**agun me ninɔ**, tutoblonunu dé .acekpikpa sinsen tɔn dò me ɔ, me dɔkpo dɔkpo .sinsen xɔ xá ɔ me tɔn agun ɔ dò édèe sí, .acekpikpa sinsen tɔn , alǒmedesúsíní nɔ -wikipedia.org/wiki / Congregationalist_polity] é sɔ lín ă bɔ é je wè dɔ é kpo hagbè tɔn le kpo kún nyí Baptiste aca tɔn ó. Ðò gbèta Redstone tɔn me ɔ, vogbingbɔn le wá huzu nũ e Baptiste sín găn dé le ma sixu yí gbè na ă é hwenu e Alexander Campbell je xójlawema dé dɛtɔn jí é, *Klisanwun Baptemublotó le* ., bo nɔ sɔ huzuhuzu le dó te. Campbell ko tuùn ahwan ɔ, bo sè ten nú hagbè tɔn le yì agun e dò Mahoning Baptist Association me é dé me dò 1824.[1]:131

Alesándlu zán .*Klisanwun Baptemublotó le* .bo na dó dɔ xó dó nũ taji e é mɔ dɔ é we nyí dɔ è ni vó gbèta Klisanwun mesédó le tɔn blódó dò tuto jí kpo linlin e sɔgbe é kpo me é jí. Akpáxwé ene tɔn dó na dò wen . vogbingbɔn e dò nũ taji le kpo ee ma dò taji ă le é kpo tentin é Klisanwun-nyijetó hwexónu tɔn le tɔn.[3]:

Nũ e é dɔ dɔ ye dò taji nú Klisanwun-nyijetó mesédó le tɔn le é dɛ:

dé. medesúsíní nɔ agun tɔn

b. mexo agun tɔn gègè dò agun dɔkpo dɔkpo me

c. aklunzán gblame dɔkpo dɔkpo sín nũduɔ kpo .

d. è nɔ nyló [nũdító le] dó sin me, bo na dó sɔ hwe le ke ye."[3]:106

Nũ ene le e é gbé dɔ ye kún dò taji ó le é dɛ:

dé.sisó sisó mímé ɔ

b.dekɔnɔ nyɔnu le

c.gbɛzinzan dò kpléklé me

d.afɔklókló kpódó .

e.azɔwiwa dagbedagbe le."[3]:106

Walter Skɔtu (Xwè 1796 je 1861)

Ðò 1827 ɔ, gbèta Mahoning tɔn sɔ Walter Scott b'ε nyí wendagbejlató dé. Gbɔn găn e Scott dó é gblame ɔ, Hagbè Alixlémetó Mahoning tɔn sù bléblé. Ðò 1828 ɔ, Thomas Campbell yì ba agun e Scott dó ayí le é gegè kpón, bo sè wendagbejijla tɔn. Campbell dɔ nũ dɔ Scott dò nũ yɔɔɔ taji dé hen wá nú gbèta ɔ we kpo lee é nɔ jla wendagbe ɔ gbɔn é kpo.[1]:132-133 Ðò 1830 ɔ, .

Hagbɛ́ Alíxlémetɔ́ Baptiste Mahoning tɔn gbakpé. Alexandre dɔ́ wema .*Klisanwun Baptiste*, bo dɔ́ janvier 1831 ɔ́, é je wema .*Xwè Afatɔ́n sín Nũdɔ́d'ayí*.^{[1]:144-145}
wikipedia.org/wiki/Azɔ́wanúme_Vɔ́dyɔ́dyɔ́

Nũ e Weziza ɔ́ wà dó me wu é .

Thomas Campbell nyí azɔ́méví dé nú tamɛ-núkplɔ́nmetɔ́ John Locke [1632-1674].^{[3]:82}
Flín dɔ́ Locke dɔ́ nũgbododó taji wè a)Mɛsiya nyínyí Jezu tɔn . kpo b)Gbedide Jezu tɔn tɔɔɔ lɛ . Campbell xlé xósin dɔ́kpo ɔ́ dó sinsen mɛklánklán jí lee Herbert kpo Locke kpo ko dɔ́ gbɔ́n d'ayí é: "dɔ́ sinsen ɔ́ kpò dɔ́ nũ taji e me e dɔ́ linlin dɔ́gbe lɛ é bɛ́ sixu yí gbè na lɛ é jí."^{[3]:80}Nũ taji lɛ . é dè nũ dɛ́dɛe Biblu sɔ́nũ na lɛ é xlé:

dé.Xó e Mawu Mavɔ́mavɔ́ dɔ́ ɔ́ d'ɛ:
b.Nũ e è yí gbè na é "^{[3]:81}

É lɛ dɔ́ dɔ́ è dɔ́ na vó sinsen Klisanwun mɛsédó lɛ tɔn blódó bɛ́ mlémlé.^{[3]:82}Thomas dɔ́ nũ dɔ́ nũdɔ́dɔ́ lɛ nɔ́ klán Klisanwun lɛ. É lɛ dɔ́ nũ dɔ́ Biblu ɔ́ dɔ́ wɛn sɔ́mɔ́ bo mɛdɛbũ sixu mɔ́ nukúnú je mɛ, bo enɛ wu ɔ́, nũdɔ́dɔ́ lɛ kún dɔ́ dandan ó.^{[11]:114}

Linlin e è nɔ́ dɔ́ dɔ́ hwenu e è nɔ́ ylɔ́ dɔ́ Weziza é mɛ é lɔ́ wà nũ dó Alexander Campbell wu tawun, dɔ́ taji ɔ́, Wemaxɔ́mɛ Ecosse tɔn e Thomas Reid kpo Dugald Stewart kpo kplɔ́n mɛ é.^{[3]:84}
Gbɛ́ta enɛ mɔ́ dɔ́ Biblu na nũ tawun tawun lɛ, é nyí nũgbo e ma dɔ́ taji ǎ lɛ é . , bo nɔ́ gudo nú wɛnwin nũnywe xwitixwiti tɔn alɔ́ Bacon tɔn e è na zán dó tɔ́n Biblu mɛ é dé, bo é na bésin nũ enɛ lɛ jí, bo na tò dɛ́dɛe sɔ́gbe xá xota dé lɛ é, lobo na zán ye dó wá gbeta lɛ kɔ́n.^{[3]:84}Alexander dɛ́xlɛ ali enɛ ɔ́ bo nɔ́ dɔ́ azɔ́n gege dɔ́ "Biblu ɔ́, wema nugbo lɛ tɔn wɛ, e ka nyi linlin lɛ, nukplɔ́nme lɛ, nu dɔ́xo dɔ́xo lɛ, alo tinme nu mɛ tɔn lɛ tɔn ǎ."^{[3]:84}É dɔ́ nũ dɔ́ enyi Klisanwun lɛ nɔ́ dɔ́ dogbó nú nũ e dɔ́ Biblu mɛ lɛ é ɔ́, ye na dɔ́ gbè kpó dandan, bo é mɔ́ dɔ́ nũ enɛ lɛ na linlin dé alɔ́ sɛn taji dé nú sinsen ɔ́.^{[3]:84, 85} .

wiki/Azɔ́wanúme_Azɔ́wanúme

Nũ e nɔ́ dè nũwiwa ɔ́ xlé lɛ é .

Wɛnwin Thomas Campbell tɔn ɔ́ xò bũnino sín ali e è nɔ́ zán dɔ́ hwenu e è nɔ́ ylɔ́ dɔ́ Enlightenment é kplé xá aca e è nɔ́ ylɔ́ dɔ́ Réforme kpo Puritain kpo bo nɔ́ vó nũ lɛ blódó é.^{[3]:82 106}Weziza hwenu wà nũ dó gbɛ́ta Campbell tɔn wu dɔ́ ali wè nu. Nukɔ́ntɔn ɔ́, é na linlin e dɔ́ dɔ́ è sixu dɔ́ bũnino Klisanwun tɔn gbɔ́n nũ taji e jí gbɛ́tɔ́ e nɔ́ dɔ́ linlin dɔ́gbe lɛ é bɛ́ sixu yí gbè na lɛ é biba gblamɛ é. Wegɔ́ ɔ́ wɛ nyí linlin nũdɔ́dɔ́ e dɔ́ linlin é dé tɔn, bo è sɔ́ nũ e è mɔ́ dɔ́ Biblu mɛ lɛ é gègè dó bló tuto na, bo lɛ́ jehun dó jí.^{[3]:85, 86} .
86

Alexander Campbell dɔ́ nũ nú xwè afatɔ́n ɔ́ .núkplɔ́nme. Amɔ́, étɔn dɔ́ nukún nũ dɔ́gbe hú Stone tɔn.^{[8]:6}É dɛ́ji dó nukɔ́nyi yí gbɛ́tɔ́ tɔn wu hugǎn, bo dɔ́ nũ dɔ́ Klisanwun lɛ sixu bũ bo huzu gbè ɔ́, lobo bé xwè afatɔ́n dé.^{[8]:6}Nũ e Alɛsándlu wà é wɛ nyí nũ taji e é wà dɔ́ xwè afatɔ́n gudo é, bo dɔ́ nukún dɔ́ wɛ dɔ́ nukɔ́nyi yí sinsen ɔ́ kpo gbɛ́ta ɔ́ kpo tɔn na zɔ́n bo fífá kpo hwɛjijj kpo na tɔ́n cobɔ́ Klisu na lɛkɔ́ wá.^{[8]:6}Nũ enɛ e è nɔ́ wà bo nɔ́ dɔ́ nukún nũ dɔ́gbe lɛ é xlé dɔ́, gɔ́ nú zè e è zé édɛé jó nú nũ xóxó lɛ é ɔ́, è dɔ́ na .

Wemata 3gɔɔ

Xwè Afatɔ́n Kplɔ́nkplɔ́n

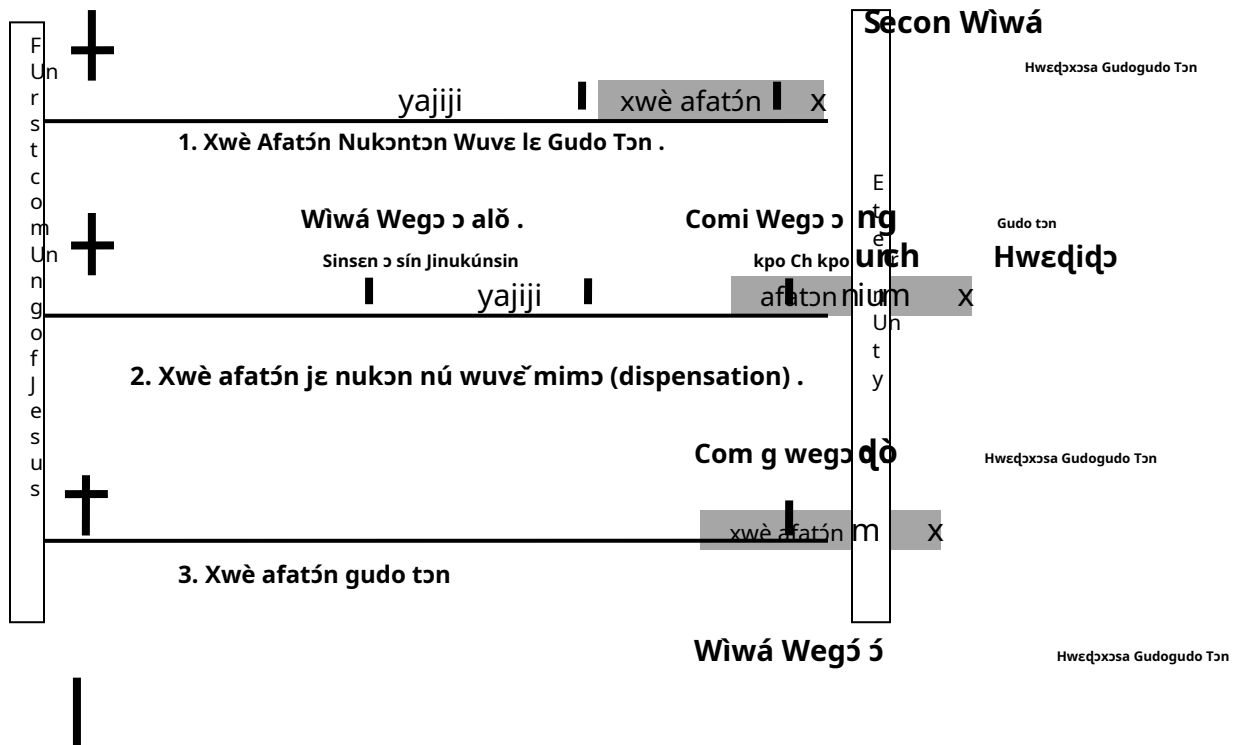
Xókwín "xwè afatɔ́n" ɔ̀ dọ̀ liledógbedevome Glensigbe tɔ́n me ă. Xókwín Latéengbe tɔ́n e tinme tɔ́n nyí xwè afatɔ́n é me we é gosin. Tinme vovo e è na le é dje:

Xwè afatɔ́n je nukɔ́n nú me lɛsɔ́ dɔ̀È ko dọ̀ axɔ́sɔ̀dɔ̀to Klisu tɔ́n ayí ă . bɔ̀ wìwá tɔ́n wegɔ ɔ̀ dọ̀ ayikúngban jí tɔ́kɔ kpo agbaza tɔ́n kpo na je nukɔ́n nú è na dọ̀ ayí, bɔ̀ ene gudo ɔ̀, é na ɔ̀ axɔ́sɔ̀ nú xwè afatɔ́n cobɔ hwenuxó ɔ̀ na fò.

Me e no kplɔ́n nú me dọ̀ hwenuxó wu le édji nú dɔ̀ Izlayeli gbɔ́n vo nú Sinsen ɔ̀, bɔ̀ .Mawu ná dọ̀ axɔ́sɔ̀dɔ̀to xwe afatɔ́n tɔ́n dɔ̀kpó ayí dọ̀ Izlayéli . fí e Klisu, hwenu e é na lɛkɔ wá é ɔ̀, na kp'ace dọ̀ gbè ɔ̀ jí sín Jeluzalemu nú xwè afatɔ́n .

Xwè afatɔ́n gudo tɔ́n lɛdji nú dɔ̀ è dọ̀ axɔ́sɔ̀dɔ̀to Klisu tɔ́n ayí bo na dọ̀ xwedó wìwá tɔ́n nukɔ́ntɔ́n ɔ̀, dɔ̀ . xwè afatɔ́n ɔ̀ na nyí hwenu siká tɔ́n dé . axɔ́sɔ̀dɔ̀to ɔ̀ tɔ́n e no ayí kaka je hwenuxó ɔ̀ sín vivɔ́nu é kpo .éné ɔ̀ gúdo ɔ̀, Klísu ná wá azɔ́n wegó ɔ̀ . dọ̀ hwenuxó ɔ̀ sín vivɔ́nu.

Xwè afatɔ́n sín me lɛma yí gbè nú nǔkplɔ́nme ene le dje ó, amɔ́, hwejijo vovo le wu we. Ye me dé le dji nú dɔ̀ nú hwenu tɔ́n debũ kún nyí wuntun xwè afatɔ́n ɔ̀ tɔ́n ó, loɔ, dudeji e Klisu kpo me mímé tɔ́n le kpo ɔ̀ dọ̀ Satáan kpo mesentɔ́ tɔ́n le bí kpo jí é sín bũnɔ́ . Kpɔ́n nǔjledonũwu e dọ̀ wexwe e bɔ̀ d'ewu é jí é.

Me nukɔntɔn e gbé nǔ nú xwè afatón nukɔntɔn e cá kàn xá sinsen Klisanwun tɔn é céqécéqé é we nyí Marcion (85-160 J.H.M.). Marcion gbé ɔɔ è ni ma zán Alexwíí Xóxó ɔ kpo wema Alexwíí Yɔyɔ ɔ tɔn e mesédó Pɔlu ma wlan ǎ le é gègè kpo ó. É we nyí gǔfɔntó ɔxó nukɔntɔn e gbà nǔɔɔɔɔ sinsen nukɔntɔn ɔ tɔn syensyen bo jó nǔkplɔnme e ɔɔ ɔɔ Klisu na leko wá ɔɔ malin-malin me é dó é. Marcion ɔɔ nǔ nú gbetó jo gbetó ǎ, bo ene wu ɔ, tenme e sɔɔɔɔ é ɔɔ ɔɔ tutoblonunu tɔn me nú Wiwá Wegɔ ɔ nugbǎ ǎ. É ɔɔ nukún ɔɔ gbetó gègè na bú bo na gbé ɔɔ Alenuwema Xóxó ɔ kpo Sén tɔn kpo kún sɔɔɔɔ ó. Me ɔɔ devo e nɔ kplón nǔ me dó xwè afatón nukɔntɔn le wu je nukɔn nú Nicée le é we nyí Irénée, Justin, Théophile, Tertullien kpo Hippolyte Hlɔma tɔn kpo.

fon.wikipedia.org/wiki/Prémillennialisme

Millennialisme ɔ, nǔkplɔnme Zoroastrianisme hwenuxó tɔn ɔɔ we bo lé nyí nǔkplɔnme ɔɔ bo kúnkplá xwè afatón e bo d'ewu le é, bo ɔɔkpo ɔɔkpo na fó kpo nǔkplɔnme adingban tɔn kpo nǔhengbleme kpo sín hlɔnhlɔn ɔɔ me, kaka je hwenu e fífá sín axɔsu ɔɔɔɔɔɔ ɔɔ na sú kún dó nú nǔnyanyawiwa kpo gbgbɔ nǔnyanyawiwa tɔn kpo ɔɔ xwè afatón gudo tɔn le sín vivɔnu é). "Ene gudo ɔ, Saoshyant [Ðò xexó Pesi tɔn le me ɔ, Saoshyant we nyí me e na wá vó gbè le bí blóɔɔ ɔɔ hwenu e è na wá fó é.] nɔ lévɔ bló bo nǔɔɔɔɔ le nɔ mé, bo fínfín sín kú kpo gbè sɔɔgudo tɔn kpo nɔ je" (*Zand-i Gbetó Yɔsht 3:62*).

È lé cá gbèta gbèta tɔn kpo toxóɔɔɔ tɔn kpo novo ɔɔ devo le, sinsen tɔn le kpo gbè ɔ tɔn le kpo ɔɔ kɔ xá lǎ e è nɔ zán dó ɔɔ nǔ dó xwè afatón le wu le é .

Ete Biblu ka ɔɔ?Nǔɔɔɔɔ 20:1-15 .

- “ .Bo un mɔ .wensagun ɔɔ te je we sín séxwé,
- ɔɔ .cávi e nɔ kplá me yi do ɔɔɔɔɔ ɔ me é wɔ ɔxó ɔɔkpo hen alb tɔn me.
- É é wí dan ɔ . , dan hwexónu tɔn ene e nyí awovi alǎ Satáan é, .bo bla . éye káká nú xwe afatón (1.000).
- É sɔ ε nyi dó domaɔɔ-azan me, bo .è sú bo sú . é sɔ ɔɔ jí tɔn, bónú é ma sɔ flú akɔta léé ɔɔ ó, káká yi je hwenu e xwe afatón sɔ ná fó dó é.
- Éné sɔ gúdo sɔ, é ɔɔ ná nyí .ɔɔ me sín kannumɔgbenu nú táan klewun ɔɔ .
- Un mɔ axósúɔinkpo ɔɔ léé, bo me e Mawu sɔ ace dó ɔɔ hwe xá me léé jínjón ayí.
- Bo un mɔ .me e è ko gbò ta le é sín lindǎ . ɔɔ kúnnuɔɔɔ e yě ɔɔ nú Jezu sɔ kɔɔɔ Mawuxó sɔ kɔán wútu. Yě sen kanlin sɔ ǎ, yě sen akpajlé tɔn ǎ, bó ɔɔ wuntun kanlin sɔ sín nukɔn ǎ, abí alb yětɔn jí ǎ.
- Yě lé wá gbé, bó ɔɔ axósú xá Klísu nú xwe afatón (1.000). (Mekúkú e kpò le é . é fón sín kú káká yi je hwenu e xwe afatón (1.000) sɔ fó dó é ǎ.) Fínfín sín kú nukɔntɔn sɔ ɔɔɔ.
- Nǔ nyí nú me e ɔɔ alb ɔɔ Mawu Mavɔmavɔ me léé, bó nyí me mimé .fínfín sín kú nukɔntɔn ɔ.
- Kú wegɔ sɔ ɔɔ ace ɔɔɔɔ dó yě jí ǎ, lo sɔ, yě ná .vǔsánú-xwlémawutó Mawu kɔɔ Klísu kɔɔ tɔn é ná ɔɔ axósú xá ε nú xwe afatón (1.000).
- Hwenu e xwe afatón (1.000) sɔ wá yi sɔ, è ná ɔɔ Satáan sín gankpá me, bó ná tón, bó ná flú akɔta e gbɔn gbé sɔ sín wǔkéo ene léé me léé.Gɔɔ kpo Magɔɔ kpo — bo na kplé ye nú .

ahwan. Yě sukpró nyěkén e ɔ́ ɔ́ xutó é ɔ́ ɔ́ hun. Ye ɔ́ ɔ́ zɔ́nlin gbɔ́n ayikúngban ɔ́ bí jí bo lélě dọ́ ahwankpá togun Mawu tɔ́n tɔ́n, toxo e é yí wǎn na é tɔ́n. Lo ɔ́, myc je te sín jìxwé bó fyó yě.

- Bɔ́ .awovi , me e flú yě é we nyí .è sɔ́ nyi kózún e me hwemí fyó ɔ́ é me . , fí e è zé kanlin ɔ́ kpó gbeyíɔ́nyijetɔ́ ɔ́ kpó nyi dọ́ é. È nǎ nó dọ́ ya nú yě zǎn kéze káká sýi.
- Ene gudo ɔ́, un mɔ́ .axɔ́suzinkpo ɔ́axó wewé me e jínjón é kpó. Ayikúngban kpó jínukúnsin kpó hɔ́n sín nukɔ́n tɔ́n, bɔ́ tenme sɔ́ ɔ́ ɔ́ nú yě ǎ.
- Un mɔ́ mekúkú léé, mexó kpó yɔ́kɔ́póvú kpó ɔ́ te ɔ́ ɔ́ axósúzinkpo ɔ́ nukɔ́n, bɔ́ è hun wěma léé. È lé hun wěma ɔ́ ɔ́ ɔ́, é we nyí gbewéma ɔ́. È ɔ́ ɔ́ hwe xá mekúkú léé lě e è wǎn dọ́ wěma léé me gbɔ́n é. Xu jó mekúkú e ɔ́ ɔ́ me léé, bɔ́ kú kpódó kútome kpó jó mekúkú e ɔ́ ɔ́ me léé, bɔ́ è ɔ́ ɔ́ hwe xá me ɔ́ ɔ́ ɔ́ ɔ́ lě e é wa nú gbɔ́n é. Éné ɔ́ gúdo ɔ́, è sɔ́ kú kpó kútome kpó nyi myc ɔ́ me. Myc togogo ɔ́ we nyí kú wegó ɔ́. Me ɔ́ ɔ́ sín nyí ɔ́ ma wǎn dọ́ gbewéma ɔ́ me ǎ ɔ́, è sɔ́ ɔ́ nyi myctogotogo me.

Tinme klewun ɔ́ .

- **Wensagun ɔ́ ɔ́ gosin jixwé**.-Jaan ɔ́ ɔ́ ayikúngban jí hwenu e é mɔ́ akpáxwé nǔmimɔ́ ɔ́ tɔ́n ene é .
- **É ɔ́ ɔ́ cávi do gɔ́ngɔ́n ɔ́ tɔ́n** .-Dò wemata ayizéngó ɔ́ me ɔ́, Satáan ɔ́ ɔ́ cávi ene, ene wu ɔ́, ɔ́ ɔ́, è ko ɔ́ ɔ́ ɔ́ jí tɔ́n.
- **È bla dan ɔ́ nú xwè 1000** .-Awovi ɔ́, è ɔ́ ɔ́ ɔ́ jí tɔ́n bí mlémlé [bí ɔ́ ɔ́] bo blá ɔ́ ɔ́ azɔ́ e é wá gbɔ́n Hlɔ́ma jí bo fun ahwan xá agun ɔ́ é wu, (kúnnuɔ́tɔ́ kàn ɔ́, do ɔ́ kpo wuntun e è sɔ́ é kpo wu). Tan Axɔ́suɔ́to Hlɔ́ma Tɔ́n tɔ́n sín vivɔ́nu we nyí ene ɔ́, é nyí nú Satáan ǎ. È na jó è dọ́ bonu é na lévɔ́ tén kpón bo zán akɔ́ta ɔ́ ɔ́.
- **Nu xwe 1000** .-Xwè 1000 ɔ́, hwenu ɔ́ ɔ́ xó ɔ́ we é ɔ́ ǎ, loɔ́, ninɔ́me ɔ́ we. Enyi è sɔ́ dọ́ Satáan wu ɔ́, é no nyí ɔ́ ɔ́ jí bí mlémlé. Enyi è sɔ́ dọ́ me míme lé jí ɔ́, ɔ́ ɔ́ jí bí mlémlé we. Nǔjledonǔwu 1000 ɔ́ sín tinme we nyí nú bí mlémlé. ɔ́ ɔ́ 50:10 ɔ́ Mawu we ɔ́ ɔ́ kanlin e ɔ́ ɔ́ sɔ́ afatón jí lé é. Sénflínme 7:9 ɔ́ Mawu no hen akpá tɔ́n lé kaka nú jijime afatón. ɔ́ ɔ́ 105:8 kpo 1 Tan 16:15 kpo ɔ́ ɔ́ Mawu ɔ́ ɔ́ ɔ́ nú xó tɔ́n nú jijime afatón. Linlin ɔ́ nyí nú bí mlémlé, é nyí hwenu e è ɔ́ ɔ́ dogbó na é ɔ́ ǎ.

Dò ayi linlin aló nǔkplɔ́nme ɔ́ ɔ́ e kúnkplá xwè 1000 lé é wu:

1. Xwè 1000 we nyí hwenu Klisanwun lé tɔ́n bí (sín hwenenu kaka je hwenu e gbè ɔ́ na fó dọ́ é). Tagba e ɔ́ ɔ́ linlin ene me é we nyí ɔ́ ɔ́ é byɔ́ hwenu kpeɔ́ ɔ́ ɔ́ hwenuxó ayikúngban ɔ́ tɔ́n me ɔ́ ɔ́ hwenu e è na wá fó dọ́ é gudo.
2. Xwè 1000 we nyí hwenu bí kaka je hwenu e Klisu na wá wegó ɔ́ é. Tagba e ɔ́ ɔ́ linlin ene me é we nyí ɔ́ ɔ́ é na ɔ́ ɔ́ dogbó nú wɔ́sanúxwémawutɔ́zɔ́ Klisanwun lé tɔ́n e ɔ́ ɔ́ ace kpa we é, bɔ́ é na hwe hú hwenu Klisanwun lé tɔ́n bí.
3. Xwè 1000 ɔ́ Hlɔ́ma sín kún súsú dọ́ nú tò ɔ́ gudo hwenu e Klisanwun-nyijetɔ́ lé ɔ́ ɔ́ jijiji we é. Tagba e ɔ́ ɔ́ linlin ene me é we nyí ɔ́ ɔ́ é na byɔ́ ɔ́ è ni fón me e kú ɔ́ ɔ́ nǔɔ́ɔ́ ɔ́ ɔ́ wu lé é sín kú ɔ́ ɔ́ afatón mɔ́ ɔ́.

- **Satáan dọ do gngngn e è sú é mε**-Satáan sín nŭwiwa dọ dogbó ă, è dọ è te!
- **Satáan tún kan nú táan klewun dé bo na dó flú akɔta le** .-É nyí hwenu dé ă, loɔ, wen dé we bo Mawu dọ nú Klisanwun le dọ: "Un cyɔn alb mi jí d'ayí, bo na lé wà mɔ́ dọ sɔgudo, dọ fí dẹbũ, hweḍebũnu, dọ kentɔ́ dẹbũ nukɔn. Ganjɛwu Mawu tɔn nú sɔgudo nε, lee é nyí gbɔn dọ Ezekiyeli 38-39 mε é dɔhun."
- **Mε e jínjón axósúinkpo jí lée** .-Mε e jínjón axósúinkpo jí lée dọ axósú dọ we. Yě we nyí mε e è sɔ ace dó dọ hwe xá mε lée é. Mě mě'e ka nyí ye? Ye nyí mε mímé dɔḍejitɔ́, gbejinɔ́tɔ́, gbeḍe alɔ́ kúkú. Jezu ko d'akpá dọ mε e dọ dọ ahwan ɔ jí le é na d'alb dọ acekpikpa akɔta le tɔn mε xá emi (Nŭḍexléme 2.26f; 3.21; 11.15-18; 18.20). Nŭ dɔkpo ɔ we dọ Daniyeli 7: 21, 22 mε.
- **È gbò ta nú lindñ yetɔn le dọ Jezu wu**-Mε éné lée we nyí mε e kú dọ yadonume ɔ́ mε lée. Yě fɔn sín kú (ye dọ gbe) bó dọ axósú xá Klísu. Dɔ́ nukún ahwankpá ɔ mε dọ ahwan e è fun dọ Nŭḍexléme 19gɔ ɔ mε é gudo, bo mε e è hu le é sín cyɔ le gɔ ayikúngban ɔ jí. Mε e è hu bo ye nyí Klisanwun e kú dọ nŭḍiqi yetɔn wu le é nɔ fɔn sín kú, bo nɔ gɔ nú mε mímé e dọ gbè le é dọ axósúinkpo le jí bo na dọ axósu xá Mawu. Mε e è hu lée hen nŭ gblé dó yě wú ă, dọ tlóló ɔ́, è fɔn yě sín kú, bo yě sɔ ná kú ă. "Fínfɔn sín kú nukɔntɔn ɔ́" né. Dɔ́ ayi wu dọ mε e kú dọ nŭḍiqi yetɔn wu dọ ahwan e è fun dọ Nŭḍexléme mε é mε le é keḍe we nyí mε ene le, é nyí Klisanwun ḍeḍee kú dọ hwenuxó mε le é bí ă. Fínfɔn sín kú jɔ́ fínfɔn sín kú e na je hwenu e Jezu na leko wá é dé we nyí ene ă. Nŭjledonŭwu dé kpowun we nyí dọ è ni dọ dọ mε mímé gbejinɔ́tɔ́ le dọ dọ ahwan jí bo dọ ayijayí mε.
- **Mekúkú e kpò le é** .-we nyí mε ḍeḍee kú dọ nŭmimɔ ɔ́ mε dọ sinsenzɔ́ kanlin ɔ́ tɔn mε bo ye nɔ kú nú xwè 1000 (dọ nŭjledonŭwu linu) bo è na fɔn ye bo na lé sú kún dó nú ye é keḍe. Ye nyí nŭ e dọ gbè le é. Ye nyí mε e kú le é bo ye na lé wá gbè bo na nyí mε e è hen bú le é keḍe. Wemafo 5gɔ ɔ́ dọ wěma ɔ́ mε. Bo na dó mɔ́ nukúnnú je mε ɔ́, xà v4 bo wá v5b: ("Klisanwun e kú dọ nŭḍiqi yetɔn wu le é nɔ gbè bo dọ axósu xá Klisu nú xwè afatɔ́n. Fínfɔn sín kú nukɔntɔn ɔ́ nε.") Dɔ́ kentɔ́ Jezu tɔn le kpó dọ kúkú we nú xwè afatɔ́n ɔ́, tinmε tɔn kpowun we nyí dọ è dọ dọ ye jí bí mlémlé dọ ahwan e ye fun xá Klisu kpo agun ɔ́ kpo é mε. É dọ xó dọ dó táan dé wu we ă.
- **Fínfɔn sín kú nukɔntɔn ɔ́** .-fínfɔn sín kú mε e kú dọ nŭḍiqi tɔn wú nú Jezu lée tɔn né. È nɔ ylɔ́ e dọ "nukɔntɔn" dọ Jaan ná mɔ́ fínfɔn sín kú wegɔ́ ɔ́. Mesentɔ́ Mawu tɔn le kpo kanlin ɔ́ sín mesentɔ́ le kpo bí kú dọ kú nukɔntɔn ɔ́ mε có mε ḍagbe le keḍe we dọ fínfɔn sín kú nukɔntɔn ɔ́ mε. Fínfɔn sín kú nukɔntɔn ɔ́ we nyí gbe kpo acekpikpa kpo tɔn có fínfɔn sín kú wegɔ́ ɔ́ we nyí kú wegɔ́ ɔ́. Wen ɔ́ we nyí dọ mε e kú dọ Klísu mε lée ná dọ dọ dɔḍeji ɔ́ jí, lě e mesentɔ́ Mawu tɔn e dọ gbe lée lɔ́ ná dọ dọ dɔḍeji ɔ́ jí gbɔn é.
- **Vɔsanúxwémawutɔ́ Mawu tɔn le ...na dọ axósu nú xwè 1000**-hwenu nabi e Jezu ná dọ axósú é xó dọ we é ḍe ă, lo ɔ́, hwenu nabi e mε mímé lée ná dọ axósú é wú we é dọ xó dó. Hwenu we nyí nŭ e jí è dọ xó dó dọ fí é ă, loɔ, dɔḍeji kpo nyɔna kpo bí mlémlé we. Nŭ e ye dọ cobo ye kú é (axósudoto vɔsanúxwémawutɔ́ le tɔn), é kpó dọ te dọ kú yetɔn gudo. Dò gbe kpo kú kpo mε ɔ́, Mawu sentɔ́ le nɔ dọ dọ yedée jí.
- **Satáan tún akɔta le bo flú ye (dọ tɛn ḍevo mε)** .-Satáan na kpó dọ azɔ́ wà we dọ gbè ɔ́ mε bo na vɔda nú nŭḍiqi Mawu sentɔ́ le tɔn.

- **Gɔɔgu kpo Magɔɔgi kpo**-Ye nyí meḡebũ có, meḡebũ dò taji ă, lee è zán ye gbɔn dò Ezekiyeli me é . 38, 39. Wɛn ɔ dje dò fí wè le bĩ: Mawu ɔp nú togun tɔn ɔp: "Un ko jehun dó jĩ towe bo bló bɔ a ɔu dò tagba elb e me a dè é jí bɔ un na lévɔ wà mɔ hweḡebũnu e a na dó hudo tɔn é." Nũ e jí è teḡɛ́ é we nyí lee kentɔ sɔgudo tɔn ɔpɔ́ ene na ɔaxó sɔ́ é (nũ ḡebũ we é na bo nyí ɔ) kpo lee Mawu na ɔu dò ye jí bɔ é na bɔwũ gbɔn é kpo jí. Klisanwun le, mi ma nɔ lin tame dó jlɔ́ kpo nũwukpikpé Mawu tɔn kpo jí bo na cyɔn alb mi jí dò kentɔ ḡebũ kpo kentɔ le bĩ kpo sí ó, dín aló sɔgudo! Nũ e è wlan dó nũkplɔnme e je nukɔn nú xwè afatɔn ɔ le é jí é: Tenkɔn e è na dó dó ahwankpá ɔaxó ḡé me e gbé wǎn nú Mawu le é dò gbè e me Satáan ma nɔ wà nũ ḡè ă, bɔ Mawu sentɔ́ le keḡe we nɔ nɔ é me é bĩ na gló (taji ɔ, enyi a ɔi nũ ɔp ḡũfínfɔn kún sixu je ó ɔ nɛ).
- **Awovi sɔ nyí dó myɔ tɔ ɔ me** .-Myɔ tɔsisa ɔ nɔte nú ɔḡeji bĩ mlémlé. Meḡé nɔ leko wá hwenu e è sɔ é nyi myɔ tɔsisa ɔ me gudo é ă. Nũ éné ɔ́, tódɔnnúme mavɔmavɔ xó we é nyí ă, lo ɔ́, ɔḡeji togun Mawu tɔn tɔn kpódó kentɔ Mawu tɔn léɛ ɔuɔu kpó wú we é ɔp xó dó.
- **Axɔsuzinkpo ɔaxó wewé** .-é nyí hweḡɔzán nũgbɔ nũgbɔ e gbɛtɔ le bĩ dó na wá je nukɔn tɔn gbè ɔokpo é ă. Nũ éné ɔ́ cí Daniyéli 7:9-12 e me è ɔḡhwe xá Hlɔma (axɔsúɔuto enegó ɔ́) ɔé é ɔḡhun pépéépé.
- **Fínfɔn sín kú wegɔ ɔ**-me e nɔ sen kanlin ɔ́ léɛ fɔn. Mesentɔ́ Mawu tɔn le nyí dó è fɔn ye sín xwè 1000 je nukɔn wutu ă (dò nũmimɔ ɔ me).

Ḋò nũmimɔ élb me ɔ́, è blá awovi ɔ́ nú xwè 1000 bó ná dó xlé lè e è ɔu ɔp jĩ tɔn bĩ mlémlé gbɔn ɔp ahwan e é fun xá sinsen ɔ́ é me, bó zán Hlɔma é. È ḡé è nyite nú táan ḡé dó Hlɔma gudo ɔ, tenkɔn ɔevo le na tɔin bɔ ye na mɔ nũ ɔokpo ɔ. Nũmimɔ me mímé le (me e dò gbè le é kpo me e fɔn sín kú le é kpo) tɔn e dò axɔsu ɔu we bo dò hwe ɔp we dò ɔḡeji maḡóblɔ́ [bĩ] me é we nɔ xlé ɔḡeji. Wemata élb ɔp ɔḡeji Klísu tɔn kpódó agun tɔn kpó tɔn bĩ mlémlé kpódó ɔḡeji bĩ mlémlé kpó nú Satáan kpódó agun e ɔp ya dó nú Axɔsuɔuto Hlɔma tɔn we é kpó. Nũḡexléme 20 tinme sín .Nũḡexléme Jaan Mesédó ɔ tɔn , Joe McKinney, Biblu Ḋò Enteneti Jí

Wemata 4ḡɔ ɔ

Kpléklé kpo Kpléklé kpo

Stone kpo Campbell kpo sín tuto le kpléklé

Campbell sin gbɛta ɔ, sinsen nukɔntɔn ɔ sin "reconstruction systématique et rationale" we nyi nuḡe tɔn, e gbɔn vo nu Stone sin gbɛta ɔ, meḡesúsínínɔ ɔaxo kpodo nukplɔnme ma ɔp te kpo.[3]:106-108

Ye me wè le gbɔn vo có, ye dó gbè kpó dó nũ taji gèḡé jí.[3]:108Ye me wè le bĩ mɔ ɔp Klisanwun-nyijetɔ́ mesédó le tɔn le jijlɔḡó nyí wlenwín ḡé bo na zɔn bɔ xwè afatɔn ɔ na yawu je.[3]:108Ye me wè le bĩ lé mɔ ɔp sinsen nukɔntɔn ɔ jijlɔḡó nyí ali e nu Klisanwun le na je yedée kannu ḡé é.[3]:108Bɔ, ye me wè le bĩ ɔi nũ ɔp bũnino dò Klisanwun le tentin .sɔsixu kpéwú gbɔn Klisanwun-nyijetɔ́ mesédó le tɔn zinzan dó bló kpóndéwú na gblame.[3]:108Nũ e gbɛta wè le bĩ zé yedée jó bo na vó sinsen nukɔntɔn ɔ blóḡó, bo na lé dɔn Klisanwun le dó bũ é we nyí .

é kpé bo na sísé bñnincw dè dò me gègè e dò gbèta wè le me le é tentin.^{[8]:8, 9.}
fon.wikipédia.org/wiki/Azwánúme_Vɔɔɔɔɔɔ

Wlan wlan:Đó ye me wè le bí dī nū dɔ sinsen ɔ dɔ na nɔ éđée sí wutu ɔ, ete ka nyí linlin e wu è xò ye kplé é?

"Akowé Jaan" Smith (Xwè 1784 jɛ 1868)

Gbèta we le wa bñ dɔ kpléɔ dɔxó ɔ me, Lexington, Kentucky kpodo alɔdidɔ Barton W. Stone kpodo "Raccoon" John Smith kpo tentin, Samedi 31 décembre 1831.^{[9]:116-120}
Me e dò finɛ le é wɛ sɔ Smith, bɔ é na dɔ xó dò ahwanvu Campbell tɔn le tenme.^{[9]:116}

È sɔ me e kplé léɛ sín afɔsɔdótétɔ we bɔ yè ná hen wen bñnincw ɔ tɔn yi agun léɛ bí me: John Rogers, nū Klísusentɔ léɛ kpódó "Raccoon" John Smith nū me e nɔ bló huzuhuzu léɛ é kpó. Tagba dè le dò finɛ có, è bló bɔ è xò nū le kplé.^{[1]:153-154}Me gègè dī nū dɔ bñnincw ɔ dɔ akpá dɔxó dè nū nukɔnyiyi e dò bñnincw ɔ me dò sɔgudo é, bo yí wen ɔ kpo akpàkpà sɔ me kpo.^{[8]:9.}

Hwenu e è xò nū le kplé é ɔ, nū e è na yɔ dɔ gbèta yɔyɔ ɔ é sín tagba wá tɔn. É dò wen dɔ nyikɔ Biblu tɔn e ma nyí sinsen-núkpɔnme tɔn ă é dè biba dò taji. Stone jló ná kpó dò nyikɔ "Klisanwun le" zán wɛ. Alexander Campbell tɛdɛji dɔ "Ahwanvu Klisu tɔn le" wɛ. Enɛ wu ɔ, nyikɔ wè le bí wɛ nyí . è zán.^{[1]:27-28}

Sín hwenu e gbèta ɔ bé é ɔ, xójlawema e gǎn tɔn le nɔ dɛtɔn le é wɛ nɔ hen linlin le dɔɔɔɔ dò togun ɔ tentin dò mɛdɛsúsínincw me. Alɛsándlu Kanbelu wɛ dɛtɔn .*Klisanwun Baptɛmublotɔ le* . kpo *Xwè Afatɔn sín Nùjlajla*. Stone dɛtɔn*Mɛsédó Klisanwun le tɔn* ..^{[12]:208} me.Đò sí sí linu ɔ, sunnu wè le bí nɔ dè nñnina me dɛvo dèdɛe tenme yetɔn gbɔn vo tawun nū yɛdɛsunɔ tɔn le é tɔn le tɔn hwɛhwɛ.

Hwenu e Stone kpo Alexander Campbell kpo sín Me e nɔ bló huzuhuzu le é (è nɔ lé yɔ ye dɔ Ahwanvu le kpo Klisanwun Baptiste le kpo) kplé dò 1832 é ɔ, Klisanwun kpɛdè jen dò gbèta Smith/Jones kpo O'Kelly kpo tɔn me bo d'alc dò nñwiwa enɛ le me.^{[6]:190}Me dèdɛe wà mɔ le é gosin agun e dò zǎnzǎnhweji Appalachie Sɔ le tɔn, bo wá kpé nū xá gbèta Hwàn le tɔn le é me.^{[6]:190}Me e dò zǎnzǎnhweji le é dɔ vogbingbɔn taji gègè xá gbèta Stone kpo Campbell kpo tɔn: è tɛdɛ .nū e jɛ dò huzuhuzu me é , è nɔ du kɔmunion dò sun atɔn me , kponñ e ma nyí atɔndobñ ă é .^{[6]:190}Me dèdɛe ma bñ xá Campbell ă le é kplé xá Sinsɛn Agun Tɔn le dò 1931 bo dɔ Sinsɛn Klisanwun Agun Tɔn le ayí.^{[6]:191}Đò 1957 ɔ, Sinsɛn Klisanwun le Tɔn Agun ɔ tɔn gɔ nū Sinsɛn Wɛndagbejjila Tɔn kpo Sinsɛn E È Vɔ Jladó É kpo, bo huzu Sinsɛn Klisu Tɔn E Đò Bñ É.^{[6]:191}

fon.wikipédia.org/wiki/Azwánúme_Vɔɔɔɔɔɔ

Ahwanfunfun sín alɔkpa le, gbèta le kpo hanjiji/hanjiji sinsen tɔn kpo

Ee wɛnjlatɔ nukɔntɔn e dò Sinsɛn Vɔɔ ɔ me le é, dī Stone kpo Campbell kpo tɔn le, ko bló tuto nū nñgbododó taji e dò Sinsɛn ɔ me le é gudo é ɔ, ye jɛ wɛndagbejjilazɔ ɔ jla jí kpo hlɔnhlɔn kpo, bɔ enɛ sí sé sinsen ɔ bɔ é wá sù dò hwenu e jiwù é dè me. Nū e è lin dò ahwanvu le dɛsu tentin é xlé dɔ ye nyí 100 000 dò 1836, bo lé nyí 200 000 alɔ tle nyí 300 000 dò 1850. Sɔgbe xá mexixa 1850 tɔn ɔ, ahwanvu le wɛ nyí sinsen gbèta dɔxó enɛgɔ ɔ dò 1850 .

akota. Mexixa 1870 tən sɔ ɛ dɔ tən atɔ́ngɔ ɔ me. Azɔ e wenjlatɔ gbexosin-alijitɔ le wà kpo kanɔodonũwu kpo é, gɔ nú meɔéekannuninɔ e è na me e yí wǎn nú meɔéekannuninɔ dɔ Amelika le é dɔ sinsen sín kàn le me é we na hlɔnhlɔn nukɔnyiyi e dɔ bléblé we é sín hwenu ene. Amɔ, nũ e na hen nũ gblé dɔ me wu le é dɔ jije we, bo ye na dɔ dogbó nú nukɔnyiyi ene le bɪ, alɔ tle na hen ye gblé.

I. Ahwanfunfun to ɔ tən .

Ahwan e è fun dɔ tò ɔ me é hen sinsen-núklɔnme Amelika tən gblé tawun. Sinsen dé le klán bo awakanme kú devo le kaka bo ye sɔ nɔ kplé ǎ. Ahwanfunfun sín zozo ɔ dɔ akota ɔ bɪ jí, kaka je nɔví gègè jí kaka bo tenme kpedé jen kɔ dɔ ayi yetɔn me nú nũ gbigbo tən le. Me winnyawinnya e dɔ sinsen ɔ me le é yí byɔ ahwankpá Blu kpo Avɔnɔ kpo tən me, bo ye me kpedé kú dɔ ahwan me ǎ. Wenjlatɔ dé le nɔ vé nú nɔví dèdèe nɔ sɔ ahwanfunnú dɔ fun ahwan xá yedé le é, bo me devo le nɔ wɔn ylylɔ yetɔn bo nɔ gbé nɔví yetɔn e dɔ akpáxwé e dɔ akpá yetɔn é me le é, bo yedesusnɔ nɔ dè hwí ɔ sín akpome. Wenjlatɔ kpo gǎn kplɔnyiji-alavɔ tən dé kpo nɔ nyí James A. Garfield bo è tuùn i dɔ akɔnkpinkpan tən wu, bo è sɔ ɛ dɔ tən ɔxó me, bo dɔ nukɔnme ɔ, é huzu gǎn kandégɔ États-Unis tən.

Nũkanbyɔ wè we Ahwan e è fun dɔ tò ɔ me é alɔ xó e d'eme le é dɔn ayi Klisanwun le tən wá. ɔkpo we nyí nũkanbyɔ kannumɔgbenu tən. Klisanwun dé ka sixu dɔ kannumɔ le sɔgbe xá Mawuxówema ɔ à? Enyi mɔ we ɔ, nɛ è ka byɔ ɛ dɔ é ni wà nũ xá ye gbɔn? Me e nɔ xò nũ kpɔn ze xwé wu le é dɔ akpá wè le bɪ xwé có, é cí dɔ wenjlatɔ le gègè nɔ dɔ wũ zɔ nú nũ le, bo nɔ dɔ wusyen lanme nú Klisanwun e dɔ Totaligbé kpo Tofligbé kpo le é dɔ ye ni ma lɔn nú nũ ene huzu xó e nɔ klán me é ó. ... É cí dɔ linlin e dɔ nɔví le tentin é we nyí dɔ kannumɔgbenu nyí toxódjɔ sín nũ, é nyí wal ɔgbe tən ǎ. Biblu gbé kannumɔgbenu cédcédé ǎ, lɔ, é sɔ sɛn d'ayí (Lev. 25:39-46; I Kɔ. 7:17-24; Efe. 6:5-9; Filemɔ). Nɔví le gègè jló na dɔ sinsen sín kínlán kpo ahwan e è na fun dɔ xó ene wu é kpo te có, vlafo ye dɔ nukún dɔ è na wá dɔ kannumɔgbenu te dɔ fífá kpo sɛn kpo linu.

Nũkanbyɔ devo e na dɔn ayi Klisanwun tən wá é we nyí dɔ Klisanwun ɔ na d'alɔ dɔ ahwan agbaza tən me. Dò fí lɔ ɔ, wenjlatɔ e nɔ sɛn Mawu hugǎn bo lé dɔ hlɔnhlɔn hugǎn le é gbé dɔ nɔví le ni ma d'alɔ dɔ ahwan me ó, bo savo nú nɔví le dɔ ye ni ma d'alɔ dɔ ahwan ɔ me ó, é dɔ mɔ có, é cí dɔ vosisa yetɔn le kún nɔ dɔtɔ me dɔ akpáxwé ɔxó ɔ me ó dɔhun.

II. Mesédó le sín gbɛta .

Dɔ agun gègè dɔ Vídódó ɔ hwenu ɔ, ye bló tuto nú gbɛta agun le tən alɔkpa dé wutu ɔ, é sɔ lín ǎ bo è fɔn nũkanbyɔ "alɔdidó" tən dɔ nɔví le tentin. Hwenu e me dèdèe dɔ Stone sín gbɛta me le é dɔ gǎndidó tutoblonunu tən mɔhun le kpɔn we kpo adingban kpo é ɔ, é cí dɔ me dèdèe dɔ gbɛta Campbell tən me le é lin dɔ alɔdidó alɔ tutoblonunu dé dɔ agun ɔ gudo bo dɔ taji tawun nú nukɔnyiyi nũ ɔ tən dɔhun. Ene wu ɔ, nɔví le je kplé jí dɔ bíbɛme dɔ kplédókpɔ ayíkúngban jí tən e è ma nɔ bló dɔ aca me ǎ le é jí. Amɔ, hwenu e hwenu dɔ yiyi we é ɔ, "kplédókpɔ alɔdidó tən" ene le dɔ jijeji we dɔ sɛn linu kpo jlɛ jí kpo. Kplé ayíkúngban jí tən le wá huzu kplé tokɔn ɔ tən le, bo kplé tokɔn ɔ tən le huzu kplé tò ɔ tən le. Tlolo hwɛ ɔ, è nɔ jehun dɔ kplé mɔhun le jí bo nɔ dɔ dɔ wusyen dɔ lanme nú nɔví le, na nũ ye, bo na lé bló bo ye na nɔ bũ, lobo na lé bló bo wendagbejjila ɔ na yí nukɔn kedɛ we è nɔ bló. Alexander Campbell wlan nũ gègè dɔ jehun dɔ tutoblonunu ɔxó e dɔ sinsen xá ɔ me tən le tentin é jí. Nɔví le wá kplé dɔ Cincinnati, Ohio dɔ 1849, bo dɔ Hagbɛ Alixlémetɔ Klisanwun Mesédó le tən Amelika tən ayí. Alexander Campbell dɔ adohu adohu dɔ kplédókpɔ ɔxó le dɔdɔ na .

kplá gběta ɔ̀ yì sinsen-núkplɔ̀nmɛ e nɔ klán mɛ é mɛ. É wá kplédókpó ɔ̀ tenmɛ ǎ.12:245 Amɔ̀, è sɔ̀ ε b'ε nyí gǎn nukɔ̀ntɔ̀n tɔ̀n. Tlolo e è d́ó Hagbɛ́ Alíxlémɛt́ ɔ̀ ayí é ɔ̀, gbeklanxámɛ tɔ̀n je jijeji jí. Ahwan e è fun d́ò tò ɔ̀ mɛ é d́ó te nú táan d́é, bɔ̀ gbeklanxamɛ ene kpo d́ò jijeji we kaka bɔ̀ hwegbe e è d́ó d́ó Hagbɛ́ Alíxlémɛt́ ɔ̀ wu é t́n kpedé kpedé d́ò hwedɔ̀t́ lɛ kpo kent́ lɛ kpo tentin d́ò akpáxwé gudogudo tɔ̀n Xwè Kanweko 19ǵ ɔ̀ tɔ̀n mɛ.

Nũ e jí è jinjɔ̀n bo gbé nũ nú gběta mesédó lɛ tɔ̀n é gbɔ̀n vo, amɔ̀, è sixu xò nũ e d́ò taji hugǎn lɛ é kplé lě:

- acɛ d́é d́ò Mawuxówema ɔ̀ mɛ bo d́ɔ̀ xó d'ewu ǎ .
- é d́ò dandan ǎ, d́ó agun ɔ̀ ko kpé bo na wà azɔ̀ gbigbɔ̀ tɔ̀n e è d́ó na wà é .
- é nɔ d́ɔ̀ sinsen ɔ̀, bɔ̀ .
- é nɔ gbà medéekannuninɔ̀ kpo medesúsíninɔ̀ sinsen xá ɔ̀ mɛ tɔ̀n lɛ tɔ̀n kpo.

III. Hanjiji

Hwenu e Klisanwun Mesédó lɛ Tɔ̀n Amelika tɔ̀n je azɔ̀ wà jí é ɔ̀, nũkanbyɔ̀ e kúnkplá hanjiji kpo nũxixo kpo d́ò sinsen-biblo sinsen lɛ tɔ̀n mɛ é f́n. É lín cobɔ̀ ahwan e è nɔ ylb d́ɔ̀ Civil War é bé ǎ bɔ̀ sinsen e d́ò Midway, Kentucky é huzu sinsen nukɔ̀ntɔ̀n e è wlan d́ó wema mɛ bo sɔ̀ hanjiji kpo nũxixo kpo d́ó sinsen-biblo mɛ é (è d́ɔ̀ d́ɔ̀ é na d'alb hanjiji yetɔ̀n e blawu é). Kpedekpede ɔ̀, sinsen kpo wenjlat́ e d́ó hɔ̀nhɔ̀n lɛ é kpo b́, kaka je Campbell d́esu jí, nɔ bũ bo nɔ klán gbè xá hanjiji kpo nũxixo kpo d́ò sinsen-biblo mɛ. Amɔ̀, d́ò ahwan e è fun d́ò tò ɔ̀ mɛ é gudo ɔ̀, sinsen lɛ je nũxixo ɔ̀ zán jí hugǎn bɔ̀ ahwan e è fun d́ó wũ tɔ̀n é ǵó nú xomesin e d́ò jijeji we é. Nũ e è gbé d́ɔ̀ è ni ma xò han kpo nũxixo kpo d́ò sinsen-biblo mɛ ó lɛ é we nyí:

- é nyí nũ e è ma yí gbè na ǎ bɔ̀ è ǵó nú hanjiji e Alenuwema Yɔ̀yɔ̀ ɔ̀ xlé ali é (Efe. 5:19; Kolo. 3:16) .
- é nɔ kplón nũ mɛ e d́ó nũnywe é ǎ (I Kɔ̀. 14.15), bɔ̀ .
- é gbɔ̀n vo nú jiji gbigbɔ̀ tɔ̀n e sinsen-biblo sinsen ɔ̀ tɔ̀n nyí é. Nũ e è d́ɔ̀ d́ó gběta mesédó lɛ tɔ̀n kpo nũxixo ɔ̀ kpo wu é, ǵó nú ee hwe h́ú d́é lɛ é wá syen d'ejɛ bo wá huzu meklánklán d́ò sinsen lɛ tentin bɔ̀ Sinsen-núkplɔ̀nmɛ Kpléklé Mɛxixa Tɔ̀n yí gbè na d́ò sɛn linu d́ò 1906. bible.ca/history/eubanks/history-eubanks-42.htm .

Nũ e è gbé lɛ é d́okpo ɔ̀ lɛ ka sɔ̀gbɛ xá tutoblonunu alɔ̀ nũwiwa e bɔ̀ d'ewu lɛ é égbé à?

- Alɔ̀didó d́ò adlà j'ayí hwenu alɔ̀ Samalínu Gbè ɔ̀ B́ Tɔ̀n lɛ .
- Alb e nɔ gbɔ̀ azɔ̀n nú mɛ lɛ é
- Gbè ɔ̀ B́ Tɔ̀n Klisanwun lɛ Tɔ̀n
- Wɛndagbe JlaJla Réseau
- Sinsenź Toxo ɔ̀ Tɔ̀n lɛ
- Hladio Vɔ̀d́ódó
- Agun d́okpo nɔ kpé nukún d́ó mesédóź agun gègè tɔ̀n wu
- Hanjiji d́ó kpó kpo sísí d́axó d́é kpo bo kpa susu nú Mawu kpo han sinsen tɔ̀n lɛ kpo, "han wɛndagbe tɔ̀n lɛ" d́ò hladio jí, CD alɔ̀ gběta hanjiji tɔ̀n e mɛ xóJlajla sín nũ lɛ b́ nɔ zán hanjiji sín nũ lɛ d́é é kpo.
- Hanjiji sín gǎn gègè alɔ̀ gběta susu tɔ̀n lɛ.

Nůkplónme Dé le Dò Fífá Me (Stone – Mouvement Campbell)

Nůdidi taji gegě we gběta wè ene le dó.

- dé. Ye di nů dọ Biblu ɔ we nyí Xó Mawu tɔn e è sɔ d'ayi me nú me é, bo lé nyí ace gudogudo tɔn dọ nůditi ɔ sín gbezán me.
- b. Ye di nů dọ kpóndéwú kpo kpóndéwú gbezán sinsen tɔn e dọ Alexwé Yɔyɔ ɔ me le é kpo ɔ, è dọ na xlé tito Mawu tɔn nú sinsen ɔ dọ hwenuxó le me.
- c. Ye di nů dọ Mawu jló dọ togun emitɔn, sinsen ɔ kún nyí kplédókpó alǎ agun dọkpo géé ó, ni nɔ bǔ, é ni ma klán ó. Kpléklé nů taji e dọ nůdidi Alexwé Yɔyɔ ɔ me le é tɔn sixu zón bɔ bǔninc e Mawu lin nú agun tɔn é na tɔin.

Ee Campbell kú gudo é ɔ, hwɛhuhu sín linlin le je diɖe jí dọ gběta ɔ me. Tagba ɔ dọ nǔgbododó e è dọ ayí le é me ǎ, loɔ, lee è na zán ye gbɔn é we. Me bí yí gbè nú nǔgbododó bǔninc tɔn e lelé dọ nů taji Alexwé Yɔyɔ ɔ tɔn le é, .amɔ, me bí yí gbè nú nů taji ene le ǎ . we nyí alǎ . lee è na tuùn nǔ e è dọ na kpón dó mɔ nů taji é gbɔn é.

Wemaxɔme kpeví kpeví wè e nɔ kplón nů me dó tinme nů le tɔn wu le é we bló ahwanfunfun yetɔn dọ nǔkanbyɔ e kúnklá hanjiji kpo nǔxixo kpo dọ sinsen-biblo me é jí. Gběta e wá huzu Sinsen Klisu tɔn e ma nɔ zán nǔxixo ǎ le é é sɔ tenme e gbé “nů yɔyɔ” e è ma ɖegbe na tawun dọ Alexwí Yɔyɔ ɔ me ǎ le é dọ sinsen-biblo me é. Dó ye ma dó gbediɖe Alexwí Yɔyɔ ɔ tɔn e dọ dọ è ni zán nǔxixo sín nů le dọ sinsenzó me ǎ wutu ɔ, ye jehun dó nǔ e è gbé é jí. Nǔtínme sín tenme ɖevo we nyí dọ dọ gbediɖe tawun tawun ɖé ma ɖè bo gbé dọ è ni ma zán hanjiji sín nǔ ó wutu ɔ, è yí gbè na. Refer to thebiblewayonline.com study Bible Xwè kandé dọ kú Campbell tɔn gudo ɔ, è yí gbè nú meklánklán ɔ dọ sɛn linu bɔ mí yí gbè nú sinsen e ma nɔ zán nǔxixo ǎ le é dọ ye nyí gběta vovo.

É blawu dọ meklánklán e dọ bǔninc sín gběta ene me le é kún fó kpo meklánklán ene kpo ó. Sinsen Klisanwun le tɔn sín tutoblonunu ɔ dọ xó ɖevo e dọ jiji we dọ baptem sín xó ɔ me é. Nǔ e è vó blódó kpo awǎjije kpo dọ gběta Campbell/Stone tɔn nukɔtɔn ɔ me é dọkpo we nyí dọ è vó baptem blódó gbɔn me nyló dó sin me gblame dọ sinsen ɔ me. Baptem e è nɔ bló nú ví kpeví le gbɔn sín kɔn dó ye jí gblame é nyí nǔwiwa e ɖibla nyí fí bí dọ sinsen Elɔpu tɔn hwexónu tɔn ɖěɖee è nɔte nú ye dọ dogbó Amérique tɔn jí le é tentin é. Hwenu e ye dọ Alexwí Yɔyɔ ɔ ba alixléme we é ɔ, me e nɔ bló huzuhuzu le é mɔ dọ lee è nɔ bló baptem gbɔn dọ sinsen Alexwí Yɔyɔ ɔ tɔn me é ɖibla nyí dọ è ni nyló me dó sin me bí mlémle, é nyí è ni kɔn sín dó me jí ǎ. Ye lévɔ wá gbeta ɔ kɔn dọ me dọkpo géé e è sixu yí gbè na bɔ é na bló baptem é we nyí me e dọ xwè e kpé bo na sɔ baptem éɖesunɔ tɔn é.

Dò fí bɔ ɔ, gběta ɔ ɖibla dọ gbè kpó dó xó taji ɔ jí. Nǔkanbyɔ e klán me é we nyí lee è na kpón me ɖěɖee nɔ kpón yeɖée dó mɔ Klisanwun, bo ma ka nyló yeɖée dó sin me ǎ le é gbɔn é. Me ɖěɖee di nǔ dọ me e è nyló dó sin me le é keɖe we è dọ na na sinsen ɔ sín hagbě nyínyí kpo ganjɛwu hwlengán tɔn kpo é dọ akpá dọkpo. Me ɖěɖee nɔ kpón mexomɔ le nyló dó sin me dó mɔ nǔ ɖagbe hugǎn ɔ, bo ka tuùn nǔdidi Klisanwun tɔn nǔgbo nǔgbo e me ɖěɖee bló baptem gbɔn ali ɖevo le nu dọ aca ɖevo le me le é dọ é dọ akpá ɖevo xwé. Nǔkanbyɔ tawun ɔ we nyí kpóninc kpo lee Mawu jló dọ è ni nɔ wà gbɔn é kpo.

Dò xwè 1920 le sín vivɔnu ɔ, xó ene wá tɔn dọ ahwan nyanya e mesédó Campbell/Stone tɔn le kpo me e dọ aca le me bo nɔ bló baptem nú ví yeyɛ le é kpo dọ kpó dọ mesédózɔ ɔ me é me. Akpáxwé dọkpo jló na byɔ dọ mesédó Campbell/Stone tɔn le ni dọ aldidó mesédózɔ ɔ sín akpáxwé ɖebǔ te nú sinsen ɖěɖee nɔ bló nǔ e è nɔ nyló me dó sin me le é. Me ɖevo le mɔ dọ emi dó na w'azɔ dọ kpó xá me ɖevo le, enyi sinsen-núkplɔnme baptem tɔn emitɔn na bo tle gbɔn ɖebǔ ɔ nɛ.

Kpón ten enteneti tɔn jí - baptem .

Ahwan ɔ syen ɔmɔɔ bɔ meklánklán ɔevo lé je. Agun afatɔn mɔkpan jó tutoblonunu ɔ dó bo ɔó gbɛta yedesunɔ tɔn e ma nyí sinsen tɔn ǎ é ayí, bɔ Kplédókpó Klisanwun le Tɔn Totaligbé Amérique Tɔn lelé dó. Me ɔǔdee mɔ ɔɔ baptem ɔɔdó ɔó sin me nyí xó ɔé bo na hen nǔ gblé dó me wu tawun le é we ɔó gbɛta ene me. Me ɔǔdee nɔ Kplédókpó Akɔta le Bǐ Tɔn Xóxó Sinsen Klisanwun le Tɔn me le é nɔ jló na nyí me ɔǔdee nɔ hun xome hugǎn bo nɔ yí gbè nú me e ma nyló me dó sin me ǎ le é ɔɔ ye nyí Klisanwun ɔó ace yedesunɔ tɔn me le é. Kpléklé ɔ ko ɔó jijjei we kpedé kpedé sín xwè 70 mɔ ɔé.

Đò xwè wǔ e wá yì le é me ɔ, meklánklán ɔevo lé je jije jí. Sín 1985 ɔ, Ahwanvu Yɔyɔ ɔ ɔó nǔ xò kpón we dó sinsen-núkpɔnme sín meɔéekannuninɔ e sù ɔó Sinsen Klisanwun le tɔn (Ahwanvu Klisu tɔn le) sín gbɛta e è ɔó ayí ɔó 1968 sín Kplédókpó Xóxó Agun Klisanwun le Tɔn Me É me é jí. Ahwanvu Yɔyɔ ɔ bé kpodo acekpikpa ɔé kpo bo na w'azɔ ɔó sinsen ɔ me nú huzuhuzu kpodo yɔyɔ gbigbɔ tɔn kpo. É blawu ɔɔ, hwenu e hwenu ɔó yiyi we é ɔ, é wá je wé ɔɔ sinsen ɔ ko sú bǐ mlémlé nú huzuhuzu alǔ xóɔɔkpó, bɔ Ahwanvu Yɔyɔ ɔ ɔó Ahwanvu Gǔ Kpléklé ɔ ayí, bo nyí fí e me e gosin sinsen ɔ me le é kpo wendagbejjilatɔ ɔǔdee kpo ɔó sinsen ɔ me le é kpo nɔ kplé ɔé é.

Meɔebǔ jló na mɔ meklánklán ǎ có, meklánklán ɔó jije we kpedé kpedé. Azɔn nukɔntɔn ɔ we bɔ è nɔ sɔ ayi ɔó nǔgbododó e jí è ɔó tutoblonunu ɔ ayí le é jí, é nyí azɔwiwa dó nǔ kpeví kpeví le jí keɔe jí ǎ.

Ahwanvu Klisu tɔn le jó nǔɔɔi yetɔn dó ɔɔ Biblu ɔ we nyí gbigbɔ mímé kpo jideɔɔ ɔ tɔn kpo, bo gbé ɔɔ nǔɔɔi Alexwíí Yɔyɔ ɔ tɔn e nɔ ɔɔbe é ɔé kún tǐn bɔ mǐ sixu lekɔ wá ó, lobo sà linlin bǔninɔ tɔn ɔ dó nǔ taji Biblu tɔn le jí nú bǔninɔ gbɔn xóɔɔkpó ɔó sinsen-núkpɔnme le tentin gblame. ahwanvu-gũ.org/yiyi/10.pdf

Hwenu e è na vó nǔ le blóɔ é

Jaan Łoki	Xwè 1632 - Xwè 1704
Jaan Wesle	Xwè 1703 je 1791
Jamesi O'Keli	Xwè 1732 - 1826
Elíi Smiti	Xwè 1764 - 1846
Avunée Jɔnu	Xwè 1767 - Xwè 1840
Bartɔn Hwàn	Xwè 1772 - 1844
Tɔmu Kanbeli	Xwè 1763 - 1854
Alesándlu Kanbelu	Xwè 1788 - 1866
Walter Skɔtu	Xwè 1796 - 1861
"Akɔwé" John Smith	Xwè 1784 - 1868

Nǔ le jijladó

Đò xwè 18gɔ ɔ sín vivɔnu mɔ .thxwè kanweko ɔ me ɔ, sinsengán gègè e ɔó yedéé sí le é je nǔ kanbyɔ yedéé jí ɔɔ nǔkpɔnme kpo nǔwiwa vovo e è sɔ ɔ'ayí ɔó gbɛta gègè me ɔó nǔɔɔi yetɔn le me le é bǐ ka nyí sinsen Biblu tɔn gbɔn à jí. Ye lin ɔɔ Mawu ba bǔninɔ bɔ etewu me bǐ ma ka sixu hun Biblu kpo Biblu keɔe kpo kpowun bo na mɔ alixléme Mawu tɔn nú gbétó ǎ. Nugbǔ ɔ, é cí ɔɔ tinme lǔ nǔkún-yatɔ ɔ tɔn e ɔó Luki 8 me é tɔn ne.

Xó ɔ kpodó ayi ɔagbe kpodo ayixa ɔagbe kpo me, bo gbetɔ le kpodo, nɔɔɔɔɔ yetɔn le kpo nɔɔɔɔɔme yetɔn le kpo ma nɔ du dɔ ye jí ǎ ɔ, é na ji gbetɔ tónúsétɔ le, Klisanwun le, sinsen e Jezu dɔ ayí é.

Nũ taji e dɔ nũ le vɔ jladó sín tuto ɔ me é we nyí dɔ è ni dɔn nɔɔɔɔɔ le dɔ bũ:

- a. Mi dɔ acekpikpa ɔ zinzan te bo na dɔ hen sinsen ɔ gannugánnú .
- b. Zǎn wemafo dɔkpo géé. Gbe nɔɔɔɔɔ kpo nɔɔɔɔɔme gbetɔ tɔn le kpo bí .
- c. Wǎn yí nú Mawu kpo gbetɔ le kpo bo hen d'ayí .

Dò sinsenzó éné ɔ hwenu ɔ, gǎn vovo léé sɔ nukúnnúmcjenũme yetɔn dɔ nũ e è byɔ dɔ nɔɔɔɔɔ Klísu tɔn léé sí, bónnú yé ná nɔ bũ dɔ é me é wú.

Locke

- a. É gbé ace e sinsen dɔ gbɔn acekpikpa jí bo na dɔ sinsen tɔn dɔ ayí bo na lé bló bo é na nɔ ayí é .
- b. Biblu na nɔɔɔɔɔ taji dɔ le bo gbetɔ e nɔ lin tame ganji le é bí sixu yí gbè na:
 - Un. Mesiya nyínyí Jezu tɔn .
 - ii. Gbediɔ Jezu tɔn tɔn le
- c. È dɔ na hen nũ e ma dɔ taji ǎ bo Klisanwun le ma yí gbè na ǎ le é gannugánnú nú me dɔ le ǎ .

Wesley

- a. Gbɔn vo nú nɔɔɔɔɔme e ma dɔ taji ǎ é .
- b. Mi dɔ ahwanfunfun kpo jledidɔ dɔ nũ e ma dɔ taji ǎ le é jí kpo te .

Kpléklé Baptiste le tɔn .

- a. Gbe nɔɔɔɔɔ le bí bo zǎn Biblu kedɔ dɔ nyí sɛn maɔɔɔɔɔ, amɔ, ma byɔ dɔ è ni yí gbè nú kpɔndéwú ɔ bí mlémlé ó .
- b. Nyí abo nú nũ kpeví kpeví le didɔ dɔ é nɔ dɔn sɛnxwixwí kpo meklánklán kpo wá .

Baptiste Daxó le

- a. Biblu ɔ nyí didɔ dɔ bo sɔgbe tawun bo è na tɔn bo è na gɔn nũ dɔbũ wà ǎ .
- b. Enyi è tɔn sín tuto ɔ me ɔ, é nɔ zɔn bo è nɔ gɔn sinsen nugbɔ ɔ me .

O'Kelly/Hagard

- a. Klísu dɔkpónɔ géé we nyí gǎn nú agun ɔ .
- b. Nyikɔ Klisanwun ɔ kedɔ we nyí nyikɔ e è yí gbè na é .
- c. Biblu we nyí sɛn nɔɔɔɔɔ tɔn dɔkpo géé .
- d. Jijɔ Klisanwun tɔn dɔkpo géé e nɔ tɛn kpɔn dɔ sinsenzó ɔ me é .
- e. Ace e medesunɔ dɔ bo na dɔhwe é nyí wũɔme me bí tɔn.

Bartɔn Hwàn

- a. Acekpikpa agun tɔn
- b. Gbezinzan sinsen nukɔntɔn ɔ tɔn e nyí gbezinzan mímé kpo hwejjɔ kpo tɔn é didɔ d'ayí hú lee é nɔ cí é kpo lee è bló tuto tɔn gbɔn é kpo jí é .
- c. Medéekannuninɔ dɔ Klísu me dɔ taji hú è ni tɛdɔ nũwiwa dɔ jí [dɔ nũwiwa dɔ dɔhun].

Kanbelu

- a. Nũ e è yí gbè na d'ayí é gɔ nú nɔɔɔɔɔ taji le.
- b. Biblu nyí wema nũgbo le tɔn (é nyí linlin le, nɔɔɔɔɔme le, nũgbo e ma dɔ nukúnta ǎ le é alɔ tinme e è nɔ na kpo xɔgbe kpo le é ǎ) kpo nɔɔɔɔɔ e dɔ linlin é dɔ kpo we è dɔ na bló tuto na bo na lé tinme dɔ nũgbo ene le jí.
- c. Medesúsíninɔ agun tɔn
- d. Mexo agun tɔn nabi dɔ dɔ agun dɔkpo dɔkpo me

e. Aklunzán gblame ɔkpɔ ɔkpɔ sín kplédókpɔ kpo .

f. Nǔdítɔ́ lée nylɔ́ dó sin me nú hwesɔke me .

g. Xó e Mawu Mavɔmavɔ ɔɔ ɔ́ díe;

Agunzɔwatɔ́ le

ɔ́é. Me le ɔ́o hudo nǔ e nɔ́ huzu me é tɔ́n .

Ɖò hwenu gaga ene vlame ɔ, ye gbɔ́n vo ɔ́o ali gègè nu meɔ́é le jló na gbò kancica e ɔ́o nǔkplɔ́nme kpo nǔwiwa hwexónu tɔ́n le kpo tentin é ǎ có, ye tuùn ɔ́o “sinsen” yetɔ́n ðin tɔ́n kún cí sinsen e xó ye xà ɔ́o Biblu yetɔ́n me é ɔ́hun ó.

Me e nɔ́ bló huzuhuzu le kpo me e nɔ́ vɔ́ nǔ le blóɔ́o le é kpo gègè, enyi é ma nyí mǔǎ ɔ, nǔ ɔ́okpo we ye ɔ́o bo jló na bló huzuhuzu, vɔ́ nǔ le blóɔ́o alǒ lekɔ́ wá sinsen Biblu tɔ́n me bo na nɔ́ bú xá nǔdítɔ́ ɔ́evo le bí lobo na nyí Klisanwun le keɔ́e.

Bǔninɔ́ tǐn nú táan ɔ́é, amǔ, linlin vovo e nɔ́ klán me le é tɔ́n:

- Biblu ɔ, ɔ́iɔ́e ɔ́é we, sén ɔ́axó ɔ́é alǒ kpɔ́ndéwú ɔ́é we bɔ́ .**è byɔ ɔ́o è ni ɔ́o gbè kpɔ́ bí mlémlé dó nǔ le jí ǎ ..** Nú me e ɔ́o KLISU me le é ɔ, gbezán hwɛjijɔ́n ɔ́o gbetɔ́ le tentin kpo Mawu nukɔ́n kpo ɔ́o taji hú lee è na téɔ́o ɔ́iɔ́e, tuto kpo nukúnnúmɔ́jenǔme e sɔ́gbe é kpo wu é.
- Biblu ɔ́ nyí .**ɔ́iɔ́e pépépéé e è ɔ́o na xwedó bɔ́ è ma na gɔ́n ali ɔ́evo jí ǎ é.** Me ɔ́éɔ́e nɔ́ tɔ́n sín tinme e gǎn le na dó ɔ́iɔ́e e è sɔ́ ɔ́'ayí é wu é jí le é ɔ, è ɔ́o na sɔ́ ye ɔ́o kpɔ́ ǎ. Éné ɔ́ wú ɔ́, è nɔ́ tínme lè e è bló tuto ɔ́ gbɔ́n é tɛgbɛ, bɔ́ é nɔ́ ðɔ́n gbemaɔ́òkpɔ́ wá, bó nɔ́ lè klán me d'é jí.

Bo na dó nɔ́ bú .bɔ́ ɔ́o bǔninɔ́ me ɔ, è ɔ́o na ɔ́eɔ́e tagba le gbɔ́n ɔ́exixo gblame:

ɔ́é. Mǔ ka nɔ́ wá gbeta ɔ́ kɔ́n dó bá e me nukúnnúmɔ́jenǔme e meɔ́é ɔ́o na ɔ́o bo na nɔ́ bú é na sɔ́gbe ɔ́o é jí - Mawu alǒ Gbetɔ́?

b. Nǔ e meɔ́é nɔ́ tinme dó nǔkplɔ́nme e ma nyí Wenɔ́agbe-Wema tɔ́n ǎ é ɔ́é jí é we nɔ́ zɔ́n bɔ́ me ɔ́evo nɔ́ ɔ́o bú xá Mawu alǒ Klisanwun ɔ́evo à?

c. Meɔ́é sixú ɔ́o bú xá Mawu, bó ma ka ɔ́o bú xá me ɔ́evo lée ɔ́o Klísu me ǎ a?

d. Enyi Biblu cí abwe dó xóta ɔ́é jí ɔ, abwe ene ka byɔ́ nǔ ɔ́é alǒ gbé nǔ ɔ́ à? Mǔ ɔ́okpo ɔ, enyi Biblu ɔ́o nǔ ɔ́é céɔ́céɔ́é ɔ, é nɔ́ byɔ́ nǔ ɔ́evo alǒ gbé nǔ ɔ́evo ǎ.

e. Nǔ e sinsenɔ́ tɔ́ lée, me e nɔ́ bló huzuhuzu lée, me e nɔ́ vɔ́ nǔ lée blóɔ́o lée abí wègbójínɔ́tɔ́ égbé tɔ́n lée wlán é sixú nyí nǔ e gbetɔ́ ná ɔ́o ná ɔ́o bú xá Mawu abí vǐ tɔ́n lée é ǎ.

Ee ye tle ɔ́o ɔ́o nǔ ɔ́é le jí gudo é ɔ, é sɔ́ lín ǎ, lee tógbó yetɔ́n le bló gbɔ́n ɔ́o xwè 100 H.M.

Xota

É cí ɔ́o nǔ ɔ́okpo ɔ́ we ɔ́o jije we ɔ́o hwenuxó me ɔ́hun. Jijinu ɔ́okpo ɔ́okpo nɔ́ sɔ́ nǔ e jijime e wá yì le é ɔ́i nǔ na le é kpo linlin yetɔ́n le kpo dó kplɔ́n nǔ ye. Gǎn le kpo alǒ wema wlantɔ́ le kpo nɔ́ wlan nǔ e ye wá gbeta ɔ́ kɔ́n na bɔ́ jijime e bɔ́ d'ewu é nɔ́ sɔ́ dó jí le é. È yí gbè nú meɔ́é le bɔ́ me ɔ́evo le ka gbé vlafo ɔ́o nukúnnúmɔ́jenǔme yetɔ́n kpo linlin yetɔ́n le kpo wu. Nǔwiwa ene ɔ́o dandan tawun ɔ́o gbè e me .

nũ e è ma tuùn ǎ le é dji dotóoxwé, ɔdinatée, nũ e nɔ hen nũ gblé dó me wu le é, nũnywe xwitixwiti kpo nũjledonũwu kpo dò fi e è ma dè nũjledonũwu dè xlé ǎ é alò ee è ma ko dè kpón ǎ é. Ene wu ɔ, nũnywe ɔokpo ɔokpo nyí nũ e nɔ gbá nũ é dé.

Nũkplɔnkplɔn ene xlé ɔ sunnu le kpo gǎn jijime yetɔn tɔn le kpo nɔ yí gbè nú linlin “me e kplɔn nũ le é” hwexónu tɔn le tɔn hú ɔ ye ni ganje xó e gosin Mawu gón le é kpinkplɔn ganji wu. Kpón.

1. Justin Martyr nyí ahwanvu Socrate kpo Platon kpo tɔn bɔ é cí ɔ é kún sɔnũ ganji dò wemafɔ le linu ó ɔɔhun.
2. Irénée de Lyons ganje *.Lenqbɔ̃nyitɔ Hemási tɔn .* dji wemafɔ ɔɔhun.
3. Origène jla Septante ɔ dó dó nũ e é tuùn dò Ebléegbe me é wu. Amɔ, nũ e é dji nũ na dò Stoïcien, Néo-Pythagore kpo Platon kpo me le é hen linlin tɔn le bú.
4. Sinsɛn-nũkplɔnme Ambroise tɔn ɔ, Origène tɔn wà nũ dó wũ tɔn tawun.
5. Augustin yí wǎn nú Cicéron bo sɔ é dó ten nukɔntɔn me hú wema wlantɔ hwexónu tɔn ɔwe le bí, lobo hen nũdji lindɔn kpo agbaza kpo tɔn we e é dó é.
6. Wycliffe ganje Vulgate Latine Jérôme tɔn e me blɔ dè é wu bo lile Biblu ɔ dó Glensigbe me, bɔ é sixu ko nyí nũ e é dó é bí.
7. È kplɔn Luther ɔ é ni nɔ dó adingban dó nũ le bí wu, bo nɔ lé tén ye kpón có, é ka kpo dò nũkplɔnme “tɔgbó sinsɛn tɔn le” tɔn gègè yí wɛ.
8. Jean Calvin nɔ ɔ xó dó nũkplɔnme Augustin kpo Ambroise kpo tɔn le jí hwɛhwɛ.
9. Nũkplɔnme John Locke tɔn le wà nũ dó Thomas kpo Alexandre Campbell kpo wu.

È doya nú nũdjitɔ Klisu tɔn le dó ye gbé ɔ emi kún na gbé Klisu bo yí Wɛndagbe ɔwe ó, alò, emi kún na xwedó sinsɛn-nũkplɔnme ɔwe le ó wutu, dji; a) Sinsɛn Jwifu le tɔn, b) Pagáwùn le alò Axɔsu Sinsɛn hwenu e ye dò Hlɔma Axɔsuɔuto ɔ glɔ é, c) Katolika dò hwenu e è nɔ yɔ ɔ Moyenne alò Ablu é kpo ee je gudo é kpo alò d) Katolika kpo Protestant kpo dò hwenu e è nɔ bló huzuhuzu le kpo nũ le vɔ blódó kpo é.

Enyi medé ganje nũnywe e Mawu dè xlé é wu ɔ, é sixu mɔ nũnywe kpo nukúnnúmɔjenũme e sɔgbe hugǎn é kpo dó jlò Mawu tɔn wu.

Dò xwè kanweko mɔkpan vlame gbɔn yadonume gblame ɔ, me gègè tén kpón bo leko wá Mawu gón gbɔn Biblu keɔ zinzan gblame. Xwè 200 gudogudo tɔn le alò mɔ, è mɔ vogbingbɔn gègè dò linlin alò tinme e è na me le é me bɔ enyi è sɔ ye dó ten ɔokpo ɔ me xá nũgbo e è dè xlé é ɔ, é zón bɔ è dó tutoblonunu sinsɛn tɔn yɔyɔ le ayí. Medé dó na kpón ɔ ye ka dò tagba ɔ me à jí gbɔn nũkanbyɔ é dée gblame .” **.Un ka ko ba dò nú wemafɔ le bo na dó tuùn nũ e ye ɔ é dò gbeta e kɔn un wá le é me à? Alò, un ka ba dò nú Biblu bo kpón ɔ é ka sixu mɔ ‘nũkplɔnme Biblu tɔn’ ce bo tinme b’ɛ na sɔgbe xá nũ e un dji nũ na é kpo gbeta e kɔn un wá é kpo à jí.”**

Nũkplɔnme e è dji nũ na kpo kanɔdonũwu kpo bo tén gbɛdido kpón le é dé le sín wɛma dje. È ko gbé gègè yetɔn bí mlémlé alò akpáxwé dé le.

- È dó na cɔn nũ dó “wuntun” Aklunɔ Sín Nũduɔu ɔ tɔn jí.
- È dó na sɔ linfin blèehwin tɔn dó bló wɔxúxú e è na zán dò Aklunɔ Sín Nũduɔu ɔ hwenu é na, bo na gbà dò ɔwe gudo, lobo na má nú hagbɛ le bonu ye na ɔu.
- Acíví ɔ, víwun sínsén ɔ dó ná nyí wɛɛn e è hen xú é.

Wemata 7g5 ɔ

Nùdɛ kpinklɔn

Nùkplɔnmɛ kpo nùwiwa Huzuhuzuhutɔ lɛ tɔn kpo dɛ lɛ .

Wicliffu

dɛ. Klísu wɛ nyí ta nú Agun ɔ .

b. Sinsɛgán lɛ dɔ na nyí sunnu e dɔ walɔ ɔagbe lɛ é – é dɔ na xɔ tɛnmɛ ă .

c. Biblu wɛ nyí acekpikpa ɔkpo géé nú gbetɔ – é nyí Sinsɛn Katolika tɔn ă .

d. Sinsɛgán lɛ sín tuto wɛ jɛn wɛ – mɛxo lɛ kpo dekan lɛ kpo .

Luther

e. Biblu kɛdɛ wɛ nyí ace gudogudo tɔn e Klisanwun dɛ dɔ é .

Nù lɛ jɛladɔ

Dò xwɛ 18g5 ɔ sín vivɔnu mɔ .thxwɛ kanweko ɔ mɛ ɔ, sinsɛgán gɛgɛ e dɔ yedɛe sí lɛ é jɛ nù kanbyɔ yedɛe jí ɔ nɛ nùkplɔnmɛ kpo nùwiwa vovo e è sɔ d'ayí dɔ gbɛta gɛgɛ mɛ dɔ nùdɛdɛ yetɔn lɛ mɛ lɛ é bɪ ka nyí sinsɛn Biblu tɔn gbɔn à jí. Ye lin ɔ Mawu ba bɔninɔ bɔ etɛwu mɛ bɪ ma ka sixu hun Biblu kpo Biblu kɛdɛ kpo kpowun bo na mɔ alixlɛmɛ Mawu tɔn nú gbetɔ ă. Nugbɔ ɔ, é cí ɔ tinmɛ lõ nùkún-yatɔ ɔ tɔn e dɔ Luki 8 mɛ é tɔn nɛ. Enyi è lɛkɔ wá Xó ɔ jí bo dɔ ayi ɔagbe kpo nùgbodɛdɛ kpo mɛ, bɔ gbetɔ lɛ kpo, nùdɛdɛ yetɔn lɛ kpo nùkplɔnmɛ yetɔn lɛ kpo ma nɔ dɔ ye jí ă ɔ, é na jì gbetɔ tɔnúsɛtɔ lɛ, Klisanwun lɛ, sinsɛn e Jezu dɔ ayí é.

Nù taji e dɔ nù lɛ vɔ jladɔ sín tuto ɔ mɛ é wɛ nyí ɔ è ni dɔn nùdɛtɔ lɛ dɔ bɔ:

dɛ. Mi dɔ acekpikpa ɔ zinzan te bo na dɔ hen sinsɛn ɔ gannugánnú .

b. Zán wemafo ɔkpo géé. Gbe nùdɛdɛ kpo nùkplɔnmɛ gbetɔ tɔn lɛ kpo bɪ .

c. Wán yí nú Mawu kpo gbetɔ lɛ kpo bo hen d'ayí .

Dò sinsɛnzɔ éné ɔ hwenu ɔ, gán vovo lɛé sɔ nukúnnúmɔjɛnɔmɛ yɛtɔn dɔ nù e è byɔ dɔ nùdɛtɔ Klísu tɔn lɛé sí, bónú yɛ ná nɔ bɔ dɔ é mɛ é wú.

Locke

dɛ. É gbɛ ace e sinsɛn dɔ gbɔn acekpikpa jí bo na dɔ sinsɛn tɔ tɔn dɛ ayí bo na lɛ bló bɔ é na nɔ ayí é .

b. Biblu na nùdɛdɛ taji dɛ lɛ bɔ gbetɔ e nɔ lin tame ganji lɛ é bɪ sixu yí gbɛ na:

Un. Mɛsiya nyínyí Jezu tɔn .

ii. Gbedɛdɛ Jezu tɔn tɔlɔ lɛ

c. È dɔ na hen nù e ma dɔ taji ă bɔ Klisanwun lɛ ma yí gbɛ na ă lɛ é gannugánnú nú mɛ dɛvo lɛ ă .

Wesley

dɛ. Gbɔn vo nú nùkplɔnmɛ e ma dɔ taji ă é .

b. Mi dɔ ahwanfunfun kpo jledɛdɛ dɔ nù e ma dɔ taji ă lɛ é jí kpo te .

Kplékpé Baptiste lɛ tɔn .

dɛ. Gbe nùdɛdɛ lɛ bɪ bo zán Biblu kɛdɛ dɔ nyí sɛn maɔóblɔ ɔ, amɔ, ma byɔ ɔ è ni yí gbɛ nú kpóndɛwú ɔ bɪ mlɛmlɛ ó .

b. Nyí ab nú nù kpeví kpeví le dídè dó é nò dòn sènxwixwí kpo meklánklán kpo wá .

Baptiste Ðaxó le

dé. Biblu ɔ nyí dídè dé bo sɔgbe tawun bo è na lɔn bo è na gɔn nù ðebù wà ă .

b. Enyi è tɔn sín tuto ɔ me ɔ, é nò zɔn bo è nò gɔn sinsen nugbò ɔ me .

O'Kelly/Hagard

dé. Klísu ðokpónɔ géé we nyí gǎn nú agun ɔ .

b. Nyikɔ Klisanwun ɔ keɖe we nyí nyikɔ e è yí gbè na é .

c. Biblu we nyí sèn nùdídí tɔn ðokpo géé .

d. Jijɔ Klisanwun tɔn ðokpo géé e nò tén kpón ðò sinsenzó ɔ me é .

e. Ace e meɖesuno dó bo na ðɔhwe é nyí wǔjɔme me bí tɔn.

Bartɔn Hwàn

dé. Acekpikpa agun tɔn

b. Gbezɔn sinsen nukɔntɔn ɔ tɔn e nyí gbezɔn mímé kpo hwejjɔ kpo tɔn é dídò d'ayí hú lee é nò cí é kpo lee è bló tuto tɔn gbɔn é kpo jí é .

c. Meɖéekannuninɔ ðò Klísu me ðò taji hú è ni teɖě nǔwiwa dé jí [dì nǔwiwa dé ðɔhun].

Kanbelu

dé. Nǔ e è yí gbè na d'ayí é gó nú nǔdídí taji le.

b. Biblu nyí wema nǔgbo le tɔn (é nyí linlin le, nǔkplɔnme le, nǔgbo e ma ðò nukúnta ă le é alò tinme e è nò na kpo xógbe kpo le é ă) kpo nǔdídí e dó linlin é dé kpo we è dó na bló tuto na bo na lé tinme ðò nǔgbo ene le jí.

c. Meɖesúsíninɔ agun tɔn

d. Mexo agun tɔn nabi dé ðò agun ðokpo ðokpo me

e. Aklunzán gblame ðokpo ðokpo sín kplédókɔ kpo .

f. Nǔdítɔ léé nyló dó sin me nú hwesɔke me .

g. Xó e Mawu Mawɔmawɔ ðɔ ɔ d'íe;

Agunzówatɔ le

dé. Me le dó hudo nǔ e nò huzu me é tɔn .

Ðò hwenu gaga ene vlame ɔ, ye gbɔn vo ðò ali gègè nu meɖé le jló na gbò kancica e ðò nǔkplɔnme kpo nǔwiwa hwexónu tɔn le kpo tentin é ă có, ye tuùn ðɔ "sinsen" yetɔn ðin tɔn kún cí sinsen e xó ye xà ðò Biblu yetɔn me é ðɔhun ó.

Me e nò bló huzuhuzu le kpo me e nò vó nǔ le blódó le é kpo gègè, enyi é ma nyí mǔ ă ɔ, nǔ ðokpo we ye dó bo jló na bló huzuhuzu, vó nǔ le blódó alò lekɔ wá sinsen Biblu tɔn me bo na nò bú xá nǔdítɔ ðevo le bí lobo na nyí Klisanwun le keɖe.

Bǔninɔ tǐn nú táan dé, amǔ, linlin vovo e nò klán me le é tɔn:

- Biblu ɔ, dídè dé we, sèn ðaxó dé alò kpóndéwú dé we bo .è **byɔ ðɔ è ni dó gbè kpɔ bí mlémlé dó nǔ le jí ă ..** Nú me e ðò KLISU me le é ɔ, gbezán hwejjɔnɔ ðò gbétɔ le tentin kpo Mawu nukɔn kpo ðò taji hú lee è na tédó dídè, tuto kpo nukúnnúmɔjenǔme e sɔgbe é kpo wu é.
- Biblu ɔ nyí .**dídè pépépépé e è dó na xwedó bo è ma na gɔn ali ðevo jí ă é.** Me dèɖee nò tɔn sín tinme e gǎn le na dó dídè e è sɔ d'ayí é wu é jí le é ɔ, è dó na sɔ ye dó kpɔ ă. Éné ɔ wú ɔ, è nò tínme lè e è bló tuto ɔ gbɔn é teɖbe, bo é nò dòn gbemaðòkɔ wá, bó nò lé klán me d'é jí.

Bo na dó nɔ bú .bɔ dɔ̀ bú nɔ̀ mɛ ɔ̀, è dɔ̀ na dɛdɛ tagba lɛ gbɔn dɛxixɔ gblame:

dé. Mɛ́ ka nɔ wá gbeta ɔ kɔn dó bã e mɛ nukúnnúmɔ̀jɛnũmɛ e mɛdɛ́ dɔ̀ na dɔ̀ bo na nɔ bú é na sɔ̀gbɛ dɔ̀ é jí - Mawu alɔ̀ Gbetɔ̀?

b. Nũ e mɛdɛ́ nɔ tinmɛ dó nũkplɔ̀nmɛ e ma nyí Wɛndagbe-Wema tɔn ă é dé jí é wɛ nɔ zɔ̀n bɔ mɛ dɛvo nɔ dɔ̀ bú xá Mawu alɔ̀ Klisanwun dɛvo à?

c. Mɛdɛ́ sixú dɔ̀ bú xá Mawu, bó ma ka dɔ̀ bú xá mɛ dɛ̀vo lɛɛ dɔ̀ Klísu mɛ ă a?

d. Enyi Biblu cí abwɛ dó xóta dé jí ɔ̀, abwɛ enɛ ka byɔ̀ nũ dé alɔ̀ gbé nũ ɔ̀ à? Mɔ̀ dɔ̀kpo ɔ̀, enyi Biblu dɔ̀ nũ dé cédcédédé ɔ̀, é nɔ byɔ̀ nũ dɛvo alɔ̀ gbé nũ dɛvo ă.

e. Nũ e sinsɛ́tɔ̀ tɔ̀ lɛ, mɛ e nɔ jla nũ lɛ dɔ̀ lɛ é, mɛ e nɔ vɔ̀ nũ lɛ bló dɔ̀ lɛ é alɔ̀ mɛ e nɔ wlan nũ égbé lɛ é wlan lɛ é sixu nyí ninɔ̀mɛ e mɛ gbetɔ̀ na nɔ bú xá Mawu alɔ̀ ví tɔn lɛ dɛ é ă.

Ee ye tɛ dɔ̀ nũ dé lɛ jí gudo é ɔ̀, é sɔ̀ lín ă, lee tɔ̀gbó yetɔ̀n lɛ bló gbɔn dɔ̀ xwè 100 H.M.

Xota

É cí dɔ̀ nũ dɔ̀kpo ɔ̀ wɛ dɔ̀ jije wɛ dɔ̀ hwenuxó mɛ dɔ̀hun. Jijinu dɔ̀kpo dɔ̀kpo nɔ sɔ̀ nũ e jijime e wá yì lɛ é dɔ̀ nũ na lɛ é kpo linlin yetɔ̀n lɛ kpo dó kplɔ̀n nũ ye. Gằn lɛ kpo alɔ̀ wema wlantɔ̀ lɛ kpo nɔ wlan nũ e ye wá gbeta ɔ̀ kɔn na bɔ jijime e bɔ d'ewu é nɔ sɔ̀ dó jí lɛ é. È yí gbè nú mɛdɛ́ lɛ bɔ mɛ dɛvo lɛ ka gbé vlafo dɔ̀ nukúnnúmɔ̀jɛnũmɛ yetɔ̀n kpo linlin yetɔ̀n lɛ kpo wu. Nũwiwa enɛ dɔ̀ dandan tawun dɔ̀ gbè e mɛ nũ e è ma tuùn ă lɛ é dè é mɛ dɔ̀ dotóoxwé, ɔ̀dinatɛɛ, chimie, physique kpodo maths kpo fí e è ma dɔ̀ sɛ́n dé bo dè xlé kpɔ̀n ă é. Enɛ wu ɔ̀, nũnywɛ dɔ̀kpo dɔ̀kpo nyí nũ e nɔ gbá nũ é dé.

Nũkplɔ̀nkplɔ̀n enɛ xlé dɔ̀ sunnu lɛ kpo gằn jijime yetɔ̀n tɔn lɛ kpo nɔ yí gbè nú linlin “mɛ e kplɔ̀n nũ lɛ é” hwexónu tɔn lɛ tɔn hú dɔ̀ ye ni ganje xó e gosin Mawu gón lɛ é kpinkplɔ̀n ganji wu. Kpɔ̀n.

1. Justin Martyr nyí ahwanvu Socrate kpo Platon kpo tɔn bɔ é cí dɔ̀ é kún sɔ̀nũ ganji dɔ̀ wemafo lɛ linu ó dɔ̀hun.
2. Irénée de Lyons ganje .Lɛngbɔ̀nyitɔ̀ Hemási tɔn . dɔ̀ wemafo dɔ̀hun.
3. Origène jla Septante ɔ̀ dɔ̀ dɔ̀ nũ e é tuùn dɔ̀ Ebléegbe mɛ é wu. Amɔ̀, nũ e é dɔ̀ nũ na dɔ̀ Stoïcien, Néo-Pythagore kpo Platon kpo mɛ lɛ é hen linlin tɔn lɛ bú.
4. Sinsɛ́n-núkplɔ̀nmɛ Ambroise tɔn ɔ̀, Origène tɔn wà nũ dó wũ tɔn tawun.
5. Augustin yí wằn nú Cicéron bo sɔ̀ ɛ dɔ̀ tɛn nukɔ̀ntɔn mɛ hú wema wlantɔ̀ hwexónu tɔn dɛvo lɛ bí, lobo hen nũdɔ̀dɔ̀ lindɔ̀n kpo agbaza kpo tɔn wɛ e é dɔ̀ é.
6. Wycliffe ganje Vulgate Latine Jérôme tɔn e mɛ blɔ̀ dè é wu bo lile Biblu ɔ̀ dó Glensigbe mɛ, bɔ é sixu ko nyí nũ e é dɔ̀ é bí.
7. È kplɔ̀n Luther dɔ̀ é ni nɔ dɔ̀ adingban dó nũ lɛ bí wu, bo nɔ lé tɛn ye kpɔ̀n có, é ka kpó dɔ̀ nũkplɔ̀nmɛ “tɔ̀gbó sinsɛ́n tɔn lɛ” tɔn gègè yí wɛ.
8. Jean Calvin nɔ dɔ̀ xó dó nũkplɔ̀nmɛ Augustin kpo Ambroise kpo tɔn lɛ jí hwɛhwɛ.
9. Nũkplɔ̀nmɛ John Locke tɔn lɛ wà nũ dó Thomas kpo Alexandre Campbell kpo wu.

È doya nú nũdɔ̀tɔ̀ Klisu tɔn lɛ dɔ̀ ye gbé dɔ̀ emi kún na gbé Klisu bo yí Wɛndagbe dɛvo ó, alɔ̀, emi kún na xwedó sinsɛ́n-núkplɔ̀nmɛ dɛvo lɛ ó wutu, dɔ̀; a) Sinsɛ́n Jwifu lɛ tɔn, b) Pagáwùn lɛ alɔ̀ Axɔ̀su Sinsɛ́n .

hwenu e é dò Hlɔma Axɔsuɔɔuto ɔ glɔ é ɔ, c) Katolika dò hwenu e è nɔ yɔ dɔ Moyen Âge alò Ablu é hwenu kpo ee bɔ d'ewu é kpo alò d) Katolika kpo Protestant kpo dò hwenu e è nɔ bló huzuhuzu le bo nɔ lé vɔ nú le blóɔ é.

Enyi medé ganje nũnywe e Mawu dè xlé é wu ɔ, é sixu mɔ nũnywe kpo nukúnnúmɔjenũme e sɔgbe hugãn é kpo dó jlò Mawu tɔn wu.

Dò xwè kanweko mɔkpan vlame gbɔn yadonume gblame ɔ, me gègè tén kpɔn bo lekɔ wá Mawu gɔn gbɔn Biblu keɔɔe zinzan gblame. Xwè 200 gudogudo tɔn le alò mɔɔ, è mɔ vogbingbɔn gègè dò linlin alò tinme e è na me le é me bɔ enyi è sɔ ye dɔ ten dɔkpo ɔ me xá nũgbo e è dè xlé é ɔ, é zɔn bɔ è dɔ tutoblonunu sinsen tɔn yɔɔɔ le ayí. Medé dɔ na kpɔn dɔ ye ka dò tagba ɔ me à jí gbɔn nũkanbyɔ éɔée gblame .” **.Un ka ko ba dò nú wemafɔ le bo na dó tuùn nú e ye dɔ é dò gbeta e kɔn un wá le é me à? Alò, un ka ba dò nú Biblu bo kpɔn dɔ è ka sixu mɔ ‘nũkplɔnme Biblu tɔn’ ce bo tinme b’è na sɔgbe xá nú e un dɔ nú na é kpo gbeta e kɔn un wá é kpo à jí.”**

Nũkplɔnme e è dɔ nú na kpo kanɔdonũwu kpo bo tén gbèdido kpɔn le é dè le sín wèma dɔe. È ko gbé gègè yetɔn bí mlémlé alò akpáxwé dè le.

- È dɔ na cyɔn nú dó “wuntun” Aklunɔ Sín Nũɔɔɔ ɔ tɔn jí.
- È dɔ na sɔ linfín blèehwín tɔn dó bló wɔxúxú e è na zán dò Aklunɔ Sín Nũɔɔɔ ɔ hwenu é na, bo na gbà dò dɔe gudo, lobo na má nú hagbè le bonu ye na dɔ.
- Acíví ɔ, vɔwun sínsén ɔ dɔ ná nyí vèen e è hen xú é.
- Acíví dɔkpó géé we è sixú zán é nyí acíví dɔkpó dɔkpó á.
- Biblu kplɔnkplɔn le nɔ klán sinsen ɔ, ene wu ɔ, è sixu wà mɔ á.
- Hanjiji dɔ sinsen-biblo nú Mawu dɔ na byɔ hanjiji alò hanjiji dò bú á, loɔ, hanjiji dɔ na byɔ me.
- Nyɔnu le dɔ na sɔ nú dɔevo dó cyɔn ta yetɔn ze dɔ yetɔn wu hwenu e ye dò kplékplé we é.
- Nyɔnu le sixu sén dɔ yetɔn le alò jla dɔ yetɔn le dɔ á.
- Agun Klisanwun le tɔn sixu dɔ xɔ á.
- È sixu dɔ nũɔɔɔ dò “sinsenxɔ” ɔ me á.
- Gym, xwédo gbezán sín tenme le kpo kanlinnyiten le kpo dídó nyí hwehuhu.
- Klisanwun le sixu d’alɔ dò Natáaxwe me á.
- È sixu yí gbè nú tɔlinlin e è xò kplé é á, dɔ é nyí hwehuhu.
- Weɔɔɔ alɔkpa dɔbũ nyí hwehuhu.
- Alɔdídó dò acekpikpa me, tle nyí voci ɔ, hwehuhu we.
- Hwehuhu we é nyí dɔ è ni w’azɔ dò ahwankpá ɔ me.
- Núnina e è nɔ na wemaxɔme kpo kplɔnyiji-alavɔ e dò sinsen ɔ me le é kpo nyí hwehuhu.
- Wema dɔbũ zinzan ze Biblu wu nyla.
- Sinsén ɔ sín nyíkwɔ dɔ ná nyí “_____” bɔ fí dɔbũ ná nɔ fíné á.
- Ahan syensyen dɔbũ nunu nyí hwehuhu.
- Azɔ alɔkpa dɔbũ nunu nyí hwehuhu.
- Alɔwliwli dò akɔta le tentin sɔgbe xá Biblu á.
- Biblu gbé dɔ Klisanwun le ni ma dɔ kannumɔ ó.
- Sinsén le sixu bló tuto dò nú dɔbũ me á.
- Agun le sixu yí wenjlatɔ dè hwehwe á.

- Hanjiji sín gǎn gègě dō hwe dōkpo ɔ nu nyí ayidēdayi ene wu ɔ, hwēhuhu we.

Mε e nɔ sɛn Mawu lε é gègě, hwexónu tɔn kpo égbé tɔn kpo dɪ nũ dɔ tinmε yetɔn lε wε nyí jlǒ Mawu tɔn pépépépépé. É dō mɔ́ có, è ko gbé gègě yetɔn bɪ mlémlé alǒ akpáxwé dé lε hwenu e è gbéjé ye kpón d'εji é. Ete ka huzu? Biblu ɔ wε à alǒ tinmε gbetɔ́ tɔn wε? Mɪ ka tuùn NUGBɔ ɔ BÌ DÌN à? Nũ e mɪ hɛn syensyen dɔ é nyí ninɔmε e mε mɪ na nɔ bũ xá Mawu dè lε é ka na dɛxlé dɔ é kún sɔgbε ó dō jijimε e ja lε é mε à? Nũ e mɪ dɪ nũ na lε é ka nyí GUDOGUDO sɔmɔ́ bɔ mɪ sɔ́ sixu kplón nũ à à?

Wen Ðagbe abɪ Wen Ðagbe Klisu tɔn wε nyí:

dé. Mawu, dɪ Jezu Nazaletinu ɔ dɔhun ɔ, gbetɔ́ wε é nyí có, é ka dō hwe dè ǎ, bo sɔ́ .

Agbaza tɔn agbaza tɔn nú Mawu dɪ vɔsisa hun tɔn, hwēhuhu-vɔ́, nú hwēhuhu síssɔ́ sɪn.

b. Sín kú tɔn kpo fɪnfɪn sín kú tɔn e bɔ d'ewu é kpo nyí dɔdɛji kú tɔn.

c. Sín jixwé yiyi tɔn bo lɛkɔ wá fɪ e é ko nɔ d'ayɪ dō Mawu, Tɔ́ ɔ gón é.

Mε e dɛji dó wũ tɔn gbɔn kú tɔn dɪdɪ gblamε lε é nɔ fɪn sín kú bo nɔ huzu gbetɔ́ gbigbɔ tɔn ygyɔ́ lε. Ye nɔ sù bo nɔ huzu Mawu sín dɪdɛ, dɪdɛ kpo jijɔ tɔn kpo gbɔn gbezɪnzɔn (zɔnlin dɪdɪ) dō nùkplɔnmε (nũkplɔnɔmε) Klisu kpo Mɛsédó tɔn lε kpo kɛdɛ tɔn mε gblamε bo nɔ dō bũ xá Mawu kpo mε dɛvo lε bɪ kpo dō Klisu mε, enyi ye na bo tle dō nukúnnúmɔjɛnũmε vovo dé lε dō nùkplɔnɔmε dé lε jí zε Wenðagbe ɔ wu ɔ nε.

Mɪ dō na nɔ kplón wemafo lε kpo kanðodonũwu kpo, bo na yí gbè nú nũgbo e d'eme lε é, lobo na dō gbesisɔmε bo na xwedó ye dō fɪ dɛbũ e é na kplá mɪ yí é.

Tutoblonunu E Nɔ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É

Randolf Dunn, Gän, Roberto Santiago, Gän
biblu dɔ̀ Enteneti jí

Azɔ́me 1 - Wen Mawu tɔ̀n

NÉ Nŭ́ lɛ Bĩ́ ka Wà Fí Gbɔ̀n?

Gbetɔ́ e nyí Mawu é .

Klisu - Mawu sín nŭ̀budo xexó

e kúnkplá Mawu lɛ é

Sín Gbè mɛ káká jɛ kú jí - Gbetɔ́

Kúkú ɔ̀ Bló Hwlengán .

Wen Wenɔ̀gbe-Wema lɛ Tɔ̀n lɛ

Azɔ́me 2 - Tónúsíse nŭ́ Klisu .

Hwenu jɛ Nukɔ̀n nŭ́ Klisu

Hwenu Klisu Dò Ayikúngban jí

Hwenu Klisu Gudo

Hwenu e na wá fò dɔ̀ ayikúngban jí é

Hwenu e è na wá gbeta ɔ̀ kɔ̀n é

Sín Kú jí Gbɔ̀n Akluzu jí Kaka jɛ Gbè Mɛ Xóxó

e kúnkplá hwesɔ̀kɛ mɛ lɛ é

Yehwesin Klísu tɔ̀n .

Cours 3 -Gbɛ Yɔ̀yɔ̀ Dò Klisu Mɛ

Axɔ̀suɔ̀uto e è ma sɔ̀ alɔ̀ dó bló na ã é

Mɛsɛntɔ́ e dɔ̀ Axɔ̀suɔ̀uto ɔ̀ mɛ lɛ é .

Nŭ̀gbododó Klisu Tɔ̀n Nukɔ̀ntɔ̀n lɛ Asúkúsi

lɛ kpo Mɛ Dɛvo E Dó Hudo Anɔ̀sin Gbigbo

Tɔ̀n lɛ É kpo

Gbè Mɛdɛ̀ekannuninɔ̀ Tɔ̀n .

Xexó Wuvɛ̀sexámɛ Tɔ̀n

Wen e dɔ̀ wema lɛ mɛ é Sinsɛn Mawu dɔ̀

Yesinsɛn kpo Nŭ̀gbo kpo mɛ .

Nŭ̀kplɔ̀nkplɔ̀n nŭ́ Akwé Biblu Tɔ̀n lɛ

Biblu E É Sɔ̀ Tɛnmɛ É

Biblu Sín Kpléklé

Nŭ́ abkpa lɛ kpo Nŭ̀jledonŭ̀wu lɛ kpo

Azɔ́me 4 - Su dɔ̀ Klisu mɛ

Jezu Nazaletinu ɔ̀

Gbɛ Klisu Tɔ̀n

Bŭ́ dɔ̀ Klisu mɛ

Xó e è dɔ̀ dó Wuvɛ̀wu lɛ é

Agbaza, Lindɔ̀n, Ye - Fite Ye Ka Nɔ̀ Yi Hwenu E A Kú É? Abɔ̀wliwli

kpo Mɛ gbibe kpo

Gbɔ̀jɛzán Mawu tɔ̀n

Nŭ̀dídó lɛ jɛ nukɔ̀n nŭ́ Bībɛ̀mɛ Nŭ̀dídó lɛ

Eblée lɛ .

Azɔ́me 5 - Mɛxoxwe Dò Klisu mɛ

Nŭ̀kplɔ̀nmɛ Akluzu Tɔ̀n Mɛ Mawu

Tɔ̀n Xɔ̀gbigbázɔ̀ ɔ̀ Nŭ̀kanbyɔ̀ Daxó

Hugān E É Kanbyɔ̀ Gbɔ̀n Gbezán

Nu Mɛdɛ̀e Dò Klisu Mɛ Gbè Daxó

Hugān É

Akpádídó lɛ Din kpo Kaka sɔ̀yi kpo Gbetɔ́

Nugbò lɛ Nyí Gbetɔ́ Mawu Tɔ̀n lɛ .

Gbè Xógbe Jiwŭ́ lɛ

Azɔ́me 6 - Biblu kplɔ̀nkplɔ̀n .

Yinyɔ̀, Nŭ̀jledonŭ̀wu lɛ kpo Nŭ̀dɔ̀d'ayí lɛ kpo

Gbigbo Mímé

Daniyeli

Nŭ̀dɛxlémɛ Jezu Klisu Tɔ̀n

Nŭ̀wlanwíán lɛ sín Abwe

Nŭ̀kplɔ̀nmɛ & Nŭ̀wiwa lɛ Sín Xwè 100

J.H.M.

Biblu Kpléklé kpo Liledógbedevome kpo

Sinsɛnzɔ́ Égbé Tɔ̀n lɛ - Nŭ̀wlanwíán lɛ wɛ à alò Akwé lɛ wɛ à?

Jezu sín kúnkan - Tablo dɛ

Azɔ̀xɔ̀sa E Nɔ̀ Kpé Nukún Dó Biblu Wu É dɔ̀ kancica xá gbè dɛvo lɛ dɔ̀ .**biblu dɔ̀ Enteneti jí.**